

HRVATSKI VOJNIK

Broj 207. Godina V. 26. rujna 2008.

www.hrvatski-vojn timer.hr

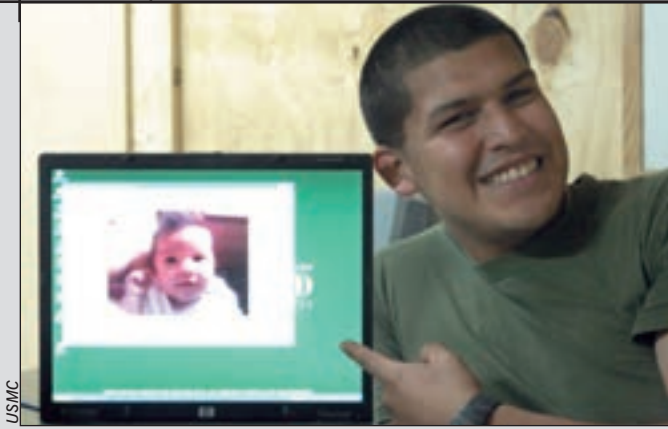
BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

U Makarskoj obilježena 17. obljetnica Hrvatske ratne mornarice

Ulazak u NATO proširit će zadaće HRM-a

USMC

RAWAH

Rodila se Liliana!

Američki dočasnik Jovan Rodriguez (20) želio je biti nazočan rođenju svojega prvog djeteta, no u tome ga je spriječila dužnost u Iraku. Ipak, marinac iz Chicaga poslužio se modernom tehnologijom: pomoću računalne mreže i web-kamere pridružio se svojoj supruzi koja je radala tisućama kilometara daleko, u Franklinvilleu, u državi New Jersey. Rodriguez je iz baze u Al Asadu, osim videom, s rađaonicom bio povezan i zvučnom vezom, tako da je mogao i komunicirati sa suprugom. Pred njegovim očima svijet je ugledala zdrava mala Liliana.

TALLIN

Uhićenje estonskog špijuna

Nekadašnji djelatnik estonskog ministarstva obrane uhićen je 21. rujna zbog prodaje tajni s oznakom NATO-a ruskim obavještajcima. Herman Simm je još 2006. maknut s položaja članka službe za zaštitu državnih tajni, na kojemu je imao pristup povjerljivim spisima Saveza, navodi dnevnik Eesti Päevaleht. Uz Simma je uhićena i njegova supruga, inače odvjetnica. O slučaju su se očitovali i estonski predsjednik Toomas Hendrik Ilves i premijer Andrus Ansip, koji je, kako prenose estonski mediji, izjavio da je za postupke poput Simmovih i "15 godina zatvora vrlo mala kazna".

Kaitseministeerium

HELSINKI

Admiral i kazetno streljivo

Prvi časnik finskih oružanih snaga, admiral Juhani Kaskeala, 22. rujna negativno se očitovao o mogućnosti da se Finska pridruži međunarodnom sporazumu o zabrani kazetnih bombi. Smatra da bi to uvelike smanjilo finske obrambene kapacitete. Napominjući da ni SAD ni Rusija nisu potpisali sporazum, admiral je dodao da Finska ne treba posezati za zabranom dok

to ne učine i susjedne zemlje. "Do tada, finsko kazetno streljivo je prijetnja samo onima koji bi pokušali oružanom silom ući na finski teritorij", rekao je Kaskeala na nacionalnom obrambenom tečaju.

BUENOS AIRES

Optužnica i umirovljenje

Zapovjednik argentinske vojske objavio je da odlazi u mirovinu nakon što je protiv njega podignuta optužnica za korupciju kao dio velikog skandala u nabavi vojne opreme. General Roberto Bendini je, u vrijeme na koje se odnosi optužnica, bio zapovjednik 11. mehanizirane brigade, čija je baza u

Rio Gallegosu. Pod istragom je još nekoliko visokopozicioniranih aktivnih i bivših argentinskih časnika, navodi Mercopress. Inače, Argentincima je zanimljivo što je general blizak suradnik sadašnje argentinske predsjednice Cristine Fernandez Kirchner i njezina supruga Nestora Kirchnera (na slici s Bendinijem), bivšeg predsjednika.

PARIZ

Francuzi se ojačavaju

Prošlog kolovoza Francuze je pogodilo najveće stradanje života vojnika u posljednjih 25 godina: u talibanskoj zasjedi u planinama Afganistana poginula su desetorica Francuza, a još 21 je ranjen. Francuski premijer François Fillon izjavio je da su Francuzi sada "naučili lekciju" i 22. rujna parlament je izglasao slanje pojačanja u ljudstvu i tehnici. U Afganistan će se u sljedećih nekoliko tjedana uputiti 100 vojnika, uz potporu novih transportnih i borbenih helikoptera, promatračke opreme, bespilotnih letjelica i mužara. Francuski kontingent tako će se povećati na 2600 ljudi, što ih stavlja u skupinu najbrojnjih.

Ministère de la Défense

LONDON

Utakmica za heroje

Britanski novčani fond za Vojni medicinsko-rehabilitacijski centar u Headley Courtu pod nazivom Pomoć za heroje od 20. rujna je bogatiji za 1,25 milijuna funti (1,8 milijun eura). Novac je prikupljen organiziranjem ragbi utakmice, u kojoj su protivničke strane činile dvije kombinirane momčadi. Neki igrači su bili profesionalci, a neki aktivni pripadnici oružanih snaga, i to sve tri grane. Koliko su Britanci bili zainteresirani za spektakl go-

MoD UK

vori i podatak o 52 tisuće gledatelja na londonskom stadionu Twickenham. U publici su se našli i princ od Walesa sa suprugom Camillom, vojvotkinja od Cornwalla, ministar obrane Des Browne te mnogi drugi uglednici. Rezultat vas, smatramo, neće previše zanimati...

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Makarskoj obilježena 17. obljetnica HRM-a

"Iako je dokazala svoju sposobnost da s partnerima ravnopravno sudjeluje u zajedničkim pomorskim vježbama, ulazak u NATO savez proširit će zadaće Hrvatske ratne mornarice, a doktrine uporabe promijeniti", zaključio je predsjednik Mesić...

Strana 4

Fra Žarko Relota, vojni kapelan u kapelaniji sv. Mihovila Arkandela

"Isus Krist i evanđelje ostaju uvijek isti. Ali, način na koji ću ja u današnje vrijeme najviše štati Krista ili tumačiti evanđelje ne mora i ne smije biti identičan onome u srednjem vijeku. Pokušavam na svijet i čovjeka gledati onako kako danas izgledaju. Poštujući crkvenu tradiciju, ne bježim od izazova suvremenosti..."

istaknuo je fra Relota

Strana 8

U Splitu održan 5. međunarodni simpozij "Multinacionalne postrojbe VP-a u međunarodnim operacijama potpore miru"

Na ovogodišnjem skupu vojnopolicijских stručnjaka iz NATO-a i zemalja članica PzM-a sudjelovalo je oko četrdeset predstavnika iz trinaest zemalja...

Strana 12

Snajperska djelovanja (IV. dio)

Suvremene snajperske puške opremaju se ergonomski dizajniranim, podesivim (tzv. sportskim ili "ortopedskim") kundacima i rukohvatima pomoću kojih snajperist može optimalno podesiti pušku svojim anatomskim značajkama, čime se postiže stabilan stav za gađanje

Strana 21

Naslovnica snimio Davor KIRIN

U Makarskoj obilježena 17. obljetnica Hrvatske ratne mornarice

Ulazak u NATO proširit će zadaće HRM-a

"Iako je dokazala svoju sposobnost da s partnerima ravnopravno sudjeluje u zajedničkim pomorskim vježbama, ulazak u NATO savez proširit će zadaće Hrvatske ratne mornarice, a doktrine uporabe promijeniti", zaključio je predsjednik Mesić, dodavši da, zahvaljujući Dugoročnom planu razvoja OSRH-a, postupno dostižemo odgovarajuće standarde

— Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN —

Počast poginulim mornarima

snimio Josip KOPIL, Ured Predsjednika RH

"**P**rije 17 godina, kada je postalo jasno da su suverenitet i cjelovitost našeg mora, priobalja i cijele Hrvatske dovedeni u pitanje, svoje ste znanje, sposobnosti i odlučnost stavili u službu obrane. Bili ste svjesni da time gradite svoju budućnost", poručio je postrojenim pripadnicima Hrvatske ratne mornarice predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Stjepan Mesić na središnjoj proslavi Dana HRM-a, održanoj 18. rujna u Makarskoj.

Ističući kako je ponosan što oni svoje obveze izvršavaju pravedno i u cijelosti, ujedno je izrazio razumijevanje za teškoće u HRM-u zbog zastarjele tehnike i nedostatka opreme te nemogućnosti potrebnog usavršavanja. "Iako je dokazala svoju sposobnost da s partnerima ravnopravno sudjeluje u zajedničkim pomorskim vježbama, ulazak u NATO savez proširit će zadaće Hrvatske ratne mornarice, a doktrine uporabe promijeniti", zaključio je Mesić, dodavši da, zahvaljujući Dugoročnom planu razvoja OSRH-a, postupno dostižemo odgovarajuće standarde. Da su za očekivani ulazak Hrvatske u NATO zaslužni i pripadnici HRM-a istaknuo je ministar obrane Branko

■ **Predsjednik Stjepan Mesic u pregledu svečano postrojenih mornara na makarskoj rivi**

Vukelić, zahvalivši im na njihovu doprinosu. Čestitajući im u ime premijera Sanadera na svemu što su učinili i postigli u proteklih 17 godina, poručio je da će se i ubuduće njegovati bogata tradicija HRM-a, istaknuvši da mornarica ima svoje mjesto u Oružanim snagama. Najavljujući modernizaciju opreme u mornarici, podsjetio je da im do kraja godine stižu dva raketna broda klase Helsinki. Iako nije bila predviđena DPR-om, nabavka dvaju brodova iznimno je značajan i dugoročno isplativ projekt. Riječ je, naime, o projektu vrijednom oko devet milijuna eura, kojim će se, kako je istaknuo ministar Vukelić, uštedjeti još više od tog iznosa, budući da je u planu bilo dodatno opremanje postojećih brodova HRM-a, koje bi stajalo oko dvadeset milijuna eura, a potpisani ugovor uključuje i ofset program. Ističući financijsku isplativost projekta, ministar je napomenuo da su finski brodovi potpuno kompatibilni s raketnim topovnjačama HRM-a, ali bolje opremljeni. Prema procjenama stručnjaka, očekuje se da bi se finskim brodovima mogli koristiti još najmanje 10 do 12 godina, a u tom bi razdoblju prema DPR-u trebao biti dovršen proces modernizacije i opremanja OSRH-a. To bi značilo novu opremu i za HRM, a prema najavi ministra Vukelića novi brod će se početi graditi već iduće godine. Napominjući da će se poštovati postupak nabave, ujedno je izrazio uvjerenje da će taj posao dobiti hrvatsko brodogradilište.

O ulozi i doprinosu HRM-a u ratu te o njegovim mirnodopskim aktivnostima govorio je načelnik Glavnog stožera

■ **Čestitajući HRM-u u ime premijera Sanadera na svemu što su učinili i postigli u proteklih 17 godina, ministar Vukelić poručio je da će se i ubuduće njegovati bogata tradicija HRM-a**

general zbora Josip Lucić, istaknuvši da je i mornarica kao dio Oružanih snaga prolazila brojne promjene u poslijeratnom razdoblju, koje je obilježio preustroj iz ratne u mirnodopsku vojsku. Slavnih, ali i teških dana prisjetio se i zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić, istaknuvši da "naši mornari od 1991. godine nisu više u službi tuđih mornarica, nego ponosno služe pod imenom Hrvatske ratne mornarice, za koju su krvarili tijekom stoljeća". Izražavajući zadovoljstvo što se opremanje i modernizacija HRM-a odvijaju u skladu s DPR-om, ujedno je napomenuo da je to nužno i za uspješno obavljanje zadaća Obalne straže, koja je također u sastavu HRM-a. Na kraju je izrazio uvjerenje da će HRM svoju punoljetnost dočekati kao ravnopravan partner NATO mornarica, s kojima će pridonositi uspostavi i očuvanju mira u svijetu.

U povodu Dana HRM-a organiziran je taktičko-tehnički zbor i posjet građana brodovima usidrenim uz makarsku rivi, a u makarskoj crkvi sv. Marka evanđelista služeno je misno slavlje, koje je predvodio vojni ordinarij Juraj Jezerinac u pratnji generalnog vikara Josipa Šantića. Grad

Makarska priredio je izložbu dokumentarne ratne fotografije Jure Odaka pod nazivom "Da se ne zaboravi", a na rivi je održan i prigodni koncert na kojemu su nastupili Orkestar HRM-a

i Klapa Sveti Juraj. ■

U Vinkovcima priređen svečani doček 11. hrvatskog kontingenta iz misije ISAF

Dostojni vojske kojoj pripadaju

"Kad je Hrvatska dobila pozivnicu za prijam u NATO, bili smo veoma ponosni na činjenicu da dio zasluga za to pripada hrvatskom kontingentu u misiji ISAF", potvrdio je zapovjednik 11. kontingenta brigadir Stanislav Linić, dodajući da su pripadnici kontingenta bili dostojni vojske kojoj pripadaju i zastave pod kojom izvršavaju zadaću te da su zaista služili na ponos svojoj zemlji

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

vanju Hrvatske NATO-u. "Kad je Hrvatska dobila pozivnicu za prijam u NATO, bili smo veoma ponosni na činjenicu da dio zasluga za to pripada hrvatskom kontingentu u misiji ISAF", potvrdio je zapovjednik 11. kontingenta brigadir Stanislav Linić, dodajući da su pripadnici kontingenta bili dostojni vojske kojoj pripadaju i zastave pod kojom izvršavaju zadaću te da su zaista služili na ponos svojoj zemlji. "Svaki hrvatski kontingent do sada je svojom požrtvovnošću i radom malo-pomalo stjecao ugled i poštovanje savezničkih nacija u misiji ISAF. I ovaj je nastavio tu tradiciju", zaključio je

■ *General Barić zahvalio je pripadnicima 11. kontingenta u ime načelnika Glavnog stožera za doprinos u realizaciji misije, kao i u približavanju Hrvatske NATO-u*

Za pripadnike 11. hrvatskog kontingenta, koji su se nakon šestomjesečnog boravka u misiji ISAF nedavno vratili iz Afganistana, upriličen je svečani doček 23. rujna u Vinkovcima. Tim povodom u vinkovačkoj vojarni "Bosut" okupili su se predstavnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga, među kojima su bili državni tajnici MORH-a Željko Goršić i Gordan Čačić, zamjenici načelnika Glavnog stožera general pukovnik Slavko Barić i kontraadmiral Zdenko Simičić te zapovjednik HKoV-a general pukovnik Mladen Kruljac, kao i vinkovački gradonačelnik Mladen Karlič, a povratnike je u ime Vlade pozdravila potpredsjednica Đurđa Adlešić. Izražavajući zadovoljstvo što su se svi sretno vratili, zahvalila im je za njihove zasluge i doprinos u misiji ISAF te što su, zajedno sa svojim prethodnicima, profesionalizmom i ljudskošću dodatno pridonijeli ugledu Hrvatske u svijetu. "Pokazali ste da je naša zemlja, pa i vojska spremna postati dio najveće svjetske sile", poručila je Đurđa Adlešić postrojenim pripadnicima kontingenta, te je posebno istaknula iznimno human odnos hrvatskih vojnika prema stanovništvu Afganistana.

U ime ministra obrane, na uspješno obavljenoj zadaći u misiji ISAF pripadnicima 11. kontingenta čestitao je državni tajnik Čačić, poručivši im da su svojim profesionalnim angažmanom još jednom potvrdili sposobnost i spremnost OSRH-a, a general Barić zahvalio im je u ime načelnika Glavnog stožera za doprinos u realizaciji misije, kao i u približava-

brigadir Linić, napomenuvši da su sve zadaće 11. kontingenta izvođene u uvjetima visokog rizika. "Bilo je i onih zadaća za koje se nismo spremali, koje su bile daleko od onoga što smo uvježbavali, a provedene su u uvjetima blizu granice izdržljivosti", priznao je Linić, izrazivši zadovoljstvo što su sve zadaće izvršili uspješno i bez stradanja. Ističući kako ih je od drugih izdvajala psihološka pripremljenost te obučenost i stega za provedbu zadaća, kao i svijest o prostoru i vremenu u kojemu se nalaze, zaključio je da su se zahvaljujući upravo tome vratili bez gubitaka. Zadovoljstvo provedenom misijom izrazili su i mnogi drugi pripadnici kontingenta, a o njihovim dojmovima najbolje svjedoče izražene želje za ponovnim odlaskom u Afganistan. ■

Rumunjsko izaslanstvo u Inspektoratu obrane

snimio D. VLAHOVIĆ

Izaslanstvo je primio u prostorijama Inspektorata glavni inspektor obrane general pukovnik Marijan Mareković sa suradnicima, pomoćnikom GIO za vojni sektor brigadirom Iva-

nom Benetom, pomoćnikom GIO za civilni sektor Marijem Vukelićem i načelnikom Odjela za koordinaciju brigadirom Ivanom Mihalinom.

Nakon službenih razgovora u Inspektoratu obrane, kad je gostima prezentiran ustroj i rad IO MORH-a te vojnog i civilnog sektora, izaslanstvo Republike Rumunjske primio je i državni tajnik MORH-a Mate Raboteg.

Rumunjsko je izaslanstvo također posjetilo Središte za međunarodne vojne operacije HKoV-a u Rakitju, Zapovjedništvo HKoV-a u Karlovcu i tvornicu HS-produkt.

OJI

U službenom posjetu Inspektoratu obrane MORH-a boravilo je od 22. do 25. rujna izaslanstvo Inspektorata obrane Republike Rumunjske, u kojemu su bili brigadir Emil Tudose, brigadir Adrian Aurelian Alexandru, pukovnica Otilia Dulgheru i VIZ Republike Rumunjske u RH brigadir Ovidiu Corneliu Josif.

snimio D. VLAHOVIĆ

Pripremna radionica za SEESIM 2008

U Zagrebu je od 23. do 25. rujna održana Radionica o upravljanju krizama, civilnom planiranju izvanrednih situacija i međunarodnim organizacijama koje pružaju odgovor u krizama ili katastrofama.

Događaj je organiziran u sklopu priprema za četvrtu međunarodnu simulacijsku vježbu SEESIM 2008, a nositelji organizacije bili su MORH i Zapovjedništvo za združene snage SAD.

Inače, SEESIM (Simulacijska mreža Jugoistočne Europe) jest projekt zamišljen da poveže simulacijska središta zemalja članica radi održavanja simulacijskih vježbi. Domaćin ovogodišnje bit će Bugarska, uz pomoć SAD-a i Švedske - po scenariju koji će obuhvaćati niz terorističkih napada i incidenata. Vježba će uključivati vojne i civilne agencije država članica SEDM-a (Forum ministara obrane Jugoistočne Europe).

Zagrebačka pripremna radionica okupila je više uglednih predavača iz Hrvatske i inozemstva - što vojnika, što

civila - koji su došli iz državnih agencija, ministarstava, sveučilišta, instituta... Glavne teme su navedene u samom imenu radionice: upravljanje krizama, civilno planiranje izvanrednih situacija i međunarodne organizacije koje pružaju odgovor u krizama ili katastrofama, s time da je svaka od tih skupina iscrpnije obrađena u više različitih izlaganja.

Osim hrvatskih polaznika, na predavanjima su bili i gosti iz Bugarske, Rumunjske, Turske, Makedonije, Crne Gore, Srbije, Albanije, BiH, SAD, Grčke i Ukrajine. Svi oni će dati obol u provedbi vježbe SEESIM 2008. Nositelj organizacije u ime MORH-a bila je Služba za obrambenu politiku i planiranje. Radionicu je otvorio načelnik te službe, pukovnik Anto Zelić, koji je istaknuo važnost međudržavne

suradnje u pitanjima očuvanja i promicanja mira, sigurnosti i stabilnosti, s osobitim osvrtom na proces SEDM, čiji je konkretni projekt upravo SEESIM.

D. VLAHOVIĆ

snimio D. VLAHOVIĆ

**Fra Žarko Relota, vojni kapelan
u kapelaniji sv. Mihovila Arkandela**

Poštujući crkvenu tradiciju, ne bježim od izazova suvremenosti

"Isus Krist i evanđelje ostaju uvijek isti. Ali, način na koji ću ja u današnje vrijeme naviještati Krista ili tumačiti evanđelje ne mora i ne smije biti identičan onome u srednjem vijeku. Pokušavam svijet i čovjeka gledati onako kako danas izgledaju. Poštujući crkvenu tradiciju, ne bježim od izazova suvremenosti i ne mislim da je tradicija zapreka naviještanju u današnje vrijeme", istaknuo je fra Relota

—Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT—

Prije nego što je došao u Vojni ordinarijat, vojni kapelan Žarko Relota stekao je veliku popularnost među vjernicima kao dugogodišnji župnik na zagrebačkom Svetom Duhu. Taj karizmatični 42-godišnji franjevac, rodom iz Busovače u Bosni, bio je na službi u Splitu i Zagrebu, u Rimu je stekao titulu magistra znanosti, dio Europe prošao je s hrvatskom nogometnom reprezentacijom katoličkih svećenika, a nedavno gostovanje u SAD-u na poziv tamošnje hrvatske katoličke zajednice najbolje svjedoči o njegovoj popularnosti i izvan granica Lijepe Naše.

Ovog ljeta proslavili ste petnaestu godišnjicu misništva. Kako ste se odlučili zarediti i što biste istaknuli u svom dosadašnjem svećeničkom pozivu?

Prorok Jeremija kaže da ga je Gospodin zaveo i da se on dao zavesti. Tu leži odgovor na vaše pitanje. Bogu je teško reći ne. Barem kad poziva. Njegov je poziv neodoljiv. Apostolima je samo rekao da pođu za njim i svi su krenuli a da o Njemu nisu mnogo

znali. Privlačan je. Ili, kako to kaže Jean de la Fontaine, "čovjek je stvoren tako da nemoguće stvari nestaju čim mu nešto zapali dušu". Što se tiče moga dosadašnjeg života u ovom pozivu, mogu reći jedino to da sam, unatoč mnogim problemima, sretan i zadovoljan. Moja sreća i zadovoljstvo izvire iz činjenice što silno volim svoga Boga i svoj poziv, što osjećam da i On mene voli, a kad je tako onda sve mu što činim pristupam sa srcem te najbolje što znam i mogu.

U kojoj mjeri vas je obilježila pripadnost franjevačkom redu i kako uopće gledate na tu podjelu na različite crkvene redove?

Svaka formacija ostavlja svoje tragove na odgajanicima. Tako sam i ja vjerojatno obilježen franjevačkom karizmom. Ako se to na meni primijeti, onda mi je to još draže jer bih i ja volio biti poput Franje, koji pjeva "ja lutam presretan ovom divnom zemljom il' kiša pada il' sunce sja, ja uvijek dobre sam volje, uvijek radosno pjevam, u mom srcu tuga neće naći stan...". Taj svetac je čak i sva stvore-

nja, a kamoli čovjeka, nazivao svojom braćom i sestrama. Kad s tog stajališta razmišljam o vašem pitanju s obzirom na podjele, onda ih ja ne gledam na način na koji ih možda vi vidite ili su u javnosti percipirane. Kad bi to bile podjele, onda bi meni osobno bile apsolutno nejasne i neprihvatljive. Ovo su samo različiti pristupi istim datostima, različiti načini djelovanja, ali kako nam je cilj svima isti, a to je spasenje duša, onda mi je teško povjerovati da bi se radilo o nekom drastičnijem sukobu. To više što ste spomenuli redovnike i franjevački red, a Franjo je bio do kraja čovjek Crkve i zalagao se za njezino jedinstvo te svoje sinove i kćeri pozivao na bezrezervnu poslušnost pastirima Crkve.

U dva navrata boravili ste u Rimu, gdje ste na papinskom sveučilištu magistrirali iz pastorala obitelji. Koliko vam formalno obrazovanje pomaže u vašem duhovnom pozivu?

Pripadam onima koji smatraju da svećenik, uz ono što mu je po pozivu imanentno, treba biti i čovjek učen i

obrazovan. Meni je jasno da vrijedi ona Heraklitova "znati mnoge stvari ne znači biti mudar", ali ja sam ipak u tom pogledu tradicionalna osoba koja na svijet svećeništva gleda kroz prizmu tradicije, a službenici Crkve gotovo redovito su bili predvodnici kulturnog, prosvjetnog, znanstvenog života. Pomaže li mi naobrazba u mom duhovnom životu ne znam jer "razum za čovjeka može biti istodobno i blagoslov i prokletstvo", ali mi je draže što sam imao priliku obrazovati se na velikim učilištima i osobno to smatram velikom prednošću za svoj poziv jer svako obrazovanje daje širinu i obogaćuje.

U dva mandata, koliko ste bili župnik u župi sv. Antuna Padovanskoga u Zagrebu, napravili ste mnogo u oživotvorenju župne zajednice kroz različite segmente. Što su vam prioriteti u zajednici u kojoj boravite kao svećenik i uspijevate li ih uvijek realizirati?

Kao predvoditelju župne zajednice, prioritet mi je približiti Boga čovjeku i čovjeka Bogu. "Biblijska neishranjenost" katolika u hrvatskom narodu opće je poznata stvar. Živimo u vremenima distanciranoga kršćanstva i slaboga poznavanja vlastite vjere. Zbog toga smatram da je potrebno stvarati programe za sve uzraste u župnoj zajednici, osobito za odrasle, te organizirati sustavne susrete s njima u kojima će bolje i više upoznati svoga Stvoritelja te samim time više mu se približiti. Wayne Dyer je rekao da "napredak i razvoj nisu mogući ako sve uvijek radiš onako kako si radio". I u Crkvi je došlo vrijeme da se o tome promišlja. Nova vremena, nove okolnosti, pa i novi čovjek, zahtijevaju da im se pristupi na nov način. Oživotvorenja župne zajednice bez toga nema.

Nakon osam godina provedenih na Svetom Duhu, zadnje dvije ste na službi u Vojnom ordinarijatu. Možete li usporediti ta dva iskustva?

I jedno i drugo je neobično lijepo i zahvalan sam

Bogu na ovim službama i ovim iskustvima. Služba župnika zasigurno donosi više radosti jer se tu, zbog dinamike života unutar župne zajednice, osjećate korisnije. Međutim, u današnje vrijeme služba vojnoga kapelana, koja se, usput govoreći, u Hrvatskoj još nije jasno definirala i isprofilirala, postaje sve važnija te će vojni kapelan biti nezaobilazni čimbenik unutar vojno-redarstvenih snaga. Sa stupnjem približavanja Hrvatske NATO-u raste i važnost službe vojnoga kapelana, jer će odgoj za mirovne i druge misije, kao i socijalizacija osoba unutar sustava, te kohezija osoblja unutar Oružanih snaga ovisiti i o stupnju pripremljenosti osoba za takvo što. Tu vidim vojnoga kapelana, odnosno njegovu osobu i riječ, vrlo bitnim za bolje funkcioniranje čovjeka, a samim time i sustava. Naravno, uz preduvjet da se uključi u izobrazbu i da mu se pruži prilika naviještati i predavati ne samo u prostorijama vojnih kapelanija.

Kao vojni kapelan, osim dušobrižništva unutar Hrvatskog vojnog učilišta, imate i mnoge druge obveze, a posebno valja istaknuti vaš angažman u pripremi za hodočašće u Lurdu.

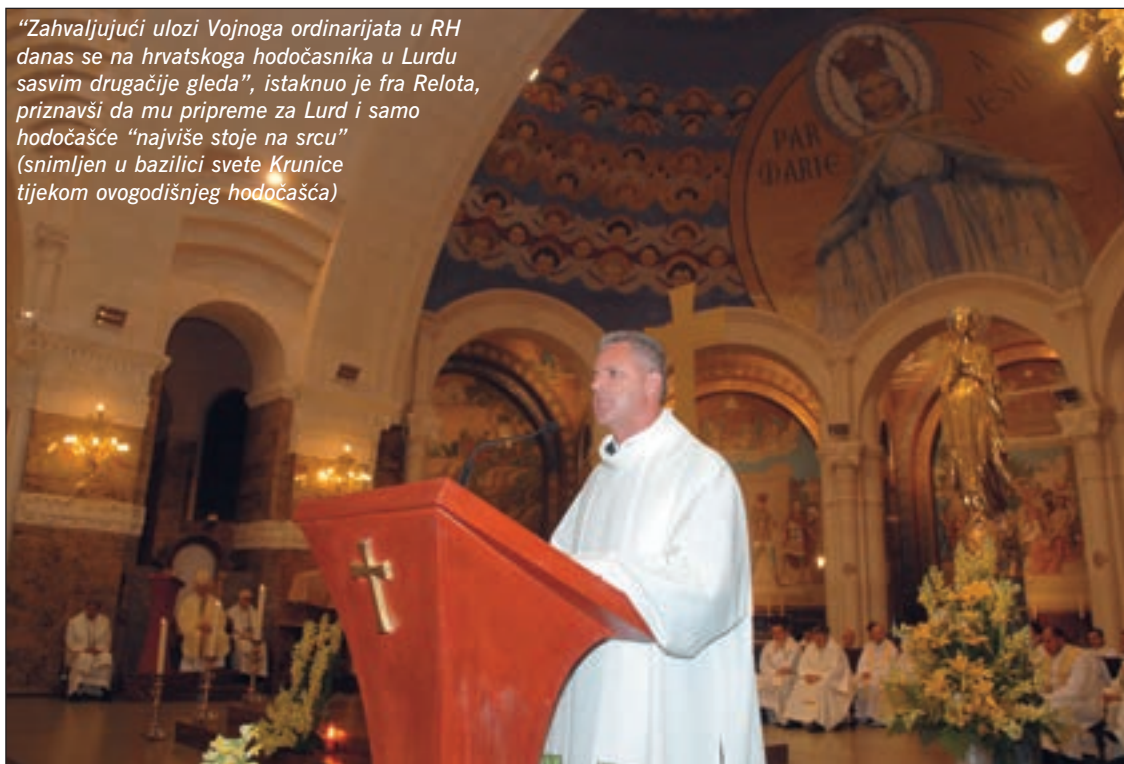
Uz dužno poštovanje prema svim drugim obvezama, pripreme za Lurd i samo hodočašće najviše mi stoje na

srcu. Kad sam uvršten u taj međunarodni tim za pripremu hodočašća, nisam ni znao što se od mene očekuje. No, vrlo brzo sam shvatio da treba, preko određenih aktivnosti i sadržaja, predstavljati svoju zemlju i svoj narod. A kad je tako, onda čovjek daje najbolji dio sebe. Zahvaljujući ulozi Vojnoga ordinarijata u Republici Hrvatskoj, danas se na hrvatskoga hodočasnika u Lurdu sasvim drugačije gleda. Tu nismo građani drugoga reda. Naprotiv, hrvatskoj se delegaciji daju najzahtjevnije zadaće, ali ne u smislu koje EU ili netko od "velikih" ima prema nama. Kad se želi da nešto uspije kako treba, da bude pobožno i dobro organizirano, onda se pogledom traži gdje su Hrvati. Zbog toga sam sretan što sam dio toga tima: tu smo kao zemlja uvršteni među "velike".

Uz službu u Vojnom ordinarijatu, predavač ste i na studiju teologije u Rijeci i Zagrebu. Kakva su vam iskustva na tom području? Slušaju li studenti vaša predavanja s jednakim zanimanjem kao vjernici vaše propovjedi?

Sa studentima imam ljudski, kvalitetan i profesionalan odnos. Imam sreću što predajem kolegije koji su vrlo praktični, studentima zanimljivi i nadasve korisni za ono za što se u

"Zahvaljujući ulozi Vojnoga ordinarijata u RH danas se na hrvatskoga hodočasnika u Lurdu sasvim drugačije gleda", istaknuo je fra Relota, priznavši da mu pripreme za Lurd i samo hodočašće "najviše stoje na srcu" (snimljen u bazilici svete Krunice tijekom ovogodišnjeg hodočašća)

životu pripremaju pa onda nije teško potaknuti njihov dolazak i sudjelovanje na predavanjima. A što se tiče propovijedi, vrlo me veseli ako je tako kako vi kažete. Propovijed je u današnje vrijeme vrlo važan dio svete mise. Mnogi dolaze u crkvu samo radi propovijedi. Ne tvrdim da je to dobro, teološki zasigurno nije ispravno, ali kad je već tako, onda se valja potruditi reći nešto što će čovjeka obogatiti u vjerskom i ljudskom pogledu i što će ga još više privući našem Gospodinu.

Poznat je i vaš angažman u svijetu nogometa. Vi ste, naime, kapetan hrvatske nogometne reprezentacije katoličkih svećenika, a sa svojom ste ekipom dvaput bili europski prvaci među svećenicima. Odakle ta strast spram nogometa te pomaže li vam to u dodatnom okupljanju i zbližavanju vjerske zajednice?

Za našu se reprezentaciju kaže da je najuspješnija u HNS-u. Rezultati to potvrđuju. Nogomet, sport općenito, jest moja velika strast i moja velika ljubav. Unatoč tomu, još nikada nisam zbog sporta zanemario ono što mi je primarno kao svećeniku ili zaskasno na neku svoju važniju obvezu. Meni je nogomet još uvijek igra i zato u tome uživam. Jedan od glavnih ciljeva ove reprezentacije jest organiziranje karitativnih akcija ili sudjelovanje u humanitarnim projektima. Samo Bog zna koliko smo dobra preko nogometa uspjeli učiniti drugima. To osjećam i našom svećeničkom dužnošću. Davno je Ciceron rekao: "Čovjek se ni u čemu toliko ne primiče Bogu kao kad drugima čini dobro." S druge, pak, strane, mi smo preko nogometa uspjeli doći do osoba do kojih nam je put bio zatvoren, pokazali smo katoličkog svećenika u jednom drugom

Iako ukorijenjena u tradiciji, mnogo je dokaza da se i crkvena kao i društvena zajednica mijenja. Vi ste očito jedan od onih koji uspješno balansiraju u tim promjenama, prihvaćajući određene prednosti modernog doba i istodobno ostajući vjerni tradiciji vašeg poziva. Kako to uspijevate?

Imam sreću da sam specijalizirao pastoralnu teologiju, koja se bavi upravo tom problematikom. Isus Krist i evanđelje ostaju uvijek isti. Ali, način na koji ću ja u današnje vrijeme naviještati Krista ili tumačiti evanđelje ne mora i ne smije biti identičan onome u srednjem vijeku. Pokušavam na svijet i čovjeka gledati onako kako danas izgledaju. Poštujući crkvenu tradiciju, ne bježim od izazova suvremenosti i ne mislim da je tradicija zapreka za naviještanje u današnje vrijeme. S druge strane, ne smatram da su današnja vremena bolja ili lošija od prijašnjih. Takva su, takav je današnji čovjek, i ja, ako hoću tom čovjeku donijeti Krista, mogu to učiniti jedino ako mu se, poštujući crkvenu regulativu, približim u njegovu današnjem svijetu. Ne sporim i ne niječem da se u prošlosti dobro radilo, ali činjenica jest da je danas u narodu manje vjere, a jedan je od razloga upravo to što smo previše navezani na "uvijek se tako činilo" i što se ponekad bojimo modernih izazova, odnosno bojimo se, kako bi Papa rekao, "izvesti na pučinu". Tradiciju valja poštovati, a sa suvremenim se treba suočiti i za njega što bolje pripremiti kako bi i naše današnje djelovanje u budućim vremenima bila lijepa tradicija. Onako kako to netko zapisa: "Životi velikana podsjećaju nas da i mi možemo uzvisiti svoj život i na odlasku ostaviti za sobom tragove u pijesku vremena."

svjetlu, razbili smo neke tabue, donijeli Krista na terene na kojima dotad nije u tom obliku boravio...

U Hrvatskoj, mnogi danas više nego prije ističu određene vjerske simbole, napose u obliku nakita (lančiči s križevima, narukvice s likovima svetaca i sl.). Smatrate li da je to trenutačni modni trend ili istinsko slavljenje vjere, koje je nekoć u toj mjeri ipak bilo nepoželjno?

I jedno i drugo. Nemam ništa protiv toga da križ bude modni detalj ili dekorativni predmet ako je u isto vrijeme i znak Krista Spasitelja za one koji ga uza se u nekom obliku imaju. Ali, ako se taj znak pretvori samo u modni detalj, a život osoba koje ga nose potpuno odudara od duha Isusa Krista, onda bih volio da se njima ne koriste u spomenute svrhe. Unatoč katoličkoj tradiciji, naš je narod u dobroj mjeri praznovjerman pa mu uvijek trebaju neke amajlije. Kad na nekome danas primijetim ove narukvice s likovima svetaca, odmah pomislim: Bože, znaju li ove osobe išta iz života svetaca čijim su se likovima oboružali? Možda pitanje nije na mjestu, ali bojim se da je i to ponekad plod suvremene sekularizacije i profanacije svetoga.

Za kraj, te uoči skorajšnje proslave blagdana sv. Mihočila Arkandela, kada se obilježava i dan istoimene vojne kapelanije, što biste poručili našim čitateljima?

Svim župljanima naše vojne kapelanije čestitam dan naše ga zaštitnika. Onima koji tog dana slave imendan, želim život u duhu sveca čije ime nose, a svim čitateljima želim ono što na prvi dan u godini uvijek kažem u crkvi: "Neka vam život bude poput matematike: zbrajajte sreću, oduzimajte nesreću, množite osmijehe i dijelite ljubav." ■

U Splitu održana konferencija stručnjaka za odnose s javnošću europskih ministarstava obrane - *Open Up*

Naglasak na praktičnim vještinama potrebnim za rad s medijima

Open Up je sastanak stručnjaka za odnose s javnošću europskih ministarstava obrane, a naglasak je na vježbanju znanja i vještina potrebnih za uspješno informiranje javnosti i ostvarivanje dobre suradnje s medijima. Sudionici, osim iz Norveške i Hrvatske, dolaze iz još osam država...

—Toma VLAŠIĆ, snimio Davor KIRIN—

U Splitu je, u hotelu Lav Le Meridien, od 21. do 24. rujna održana konferencija *Open Up*, u suorganizaciji norveškog i hrvatskog ministarstva obrane.

Open Up je sastanak stručnjaka za odnose s javnošću europskih ministarstava obrane, a naglasak je na vježbanju znanja i vještina potrebnih za uspješno informiranje javnosti i ostvarivanje dobre suradnje s medijima.

Sudionici, osim iz Norveške i Hrvatske, dolaze iz još osam država. To su Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Makedonija, Moldova, Crna Gora, Srbija i Slovenija.

Otvarajući konferenciju, načelnik Službe za odnose s javnošću norveškog ministarstva obrane Kaare Helland-Olsen kratko se osvrnuo na okolnosti nastanka *Open Up* konferencije, koja je postala svojevrsna tradicija. Iznio je kako je početkom procesa širenja NATO-a počela opsežna suradnja između članica Saveza i onih

država koje su to željele biti i tek trebale ispuniti kriterije za članstvo. Zaključeno je da postoji mnoštvo zajedničkih aktivnosti na brojnim područjima, ali da je područje odnosa s javnošću slabije zastupljeno. Zato se počelo razmišljati kako znanja, vještine i dobru tradiciju u odnosima s javnošću prenijeti budućim članicama.

Forma radne konferencije s naglaskom na praktičnim vještinama potrebnim za rad s medijima pokazala se kao najbolje rješenje.

U pripremi i provedbi *Open Up* konferencije, naglasak je stavljen na praktični rad s medijima, koordiniranje medijskog profila, te stalno podsjećanje na važnost i vrijednost komunikacije, kao i na primjenu dobre prakse koja se u drugim državama pokazala uspješnom i učinkovitom.

Posebna je važnost pridana uspostavi uzajamnog povjerenja i njegovanja otvorenosti prema medijima i javnosti. To je od osobite važnosti na modernom medijskom prostoru, gdje mnogi nastoje osvojiti pozornost medija i javnosti pa važnost kvalitetnog i učinkovitog pristupa poslu dolazi osobito do izražaja.

Još jedna od važnih sastavnica, istaknuo je Kaare Helland Olsen, jest i sve veća angažiranost u mirovnim operacijama, koje su same po sebi složen mehanizam, pa je us-

postava i provedba kvalitetnog i pravodobnog informiranja javnosti i medija jedan od ključnih elemenata uspjeha tih misija. Na kraju je Helland Olsen izrazio zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom te uvjetima rada i organizacijom konferencije.

Sudionicima se obratio i Goran Grošinić, načelnik Službe za odnose s javnošću i informiranje Ministarstva obrane RH, te istaknuo posebnost i izazov rada

u odnosima s javnošću u oružanim snagama i ministarstvi obrane. To je posao, rekao je, s visokim stupnjem odgovornosti zbog svoje prirode i područja. Naveo je važnost dobre komunikacije s novinarima te potrebu održavanja dobrih odnosa s medijima. Na kraju je istaknuo korisnost razmjene iskustava na ovakvim konferencijama, koje su izvrsna prilika da se vidi radimo li dobro, jesmo li na pravom putu i postupamo li na pravi način u poslu kojim se bavimo.

Praktični dio konferencije obavili su norveški medijski treneri, koje su predvodili Katrine Adair i Christian Fossen, a njima je pomogao i novinar Morten Jentof iz norveške TV kuće NRK, koji je specijalist za međunarodne odnose. On je održao predavanje o odnosima s javnošću i radu s medijima, ali iz drugog kuta, iz pozicije novinara. ■

U Splitu održan 5. međunarodni simpozij "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama potpore miru"

Za lakše i sigurnije očuvanje mira u svijetu

Na ovogodišnjem skupu vojnopolicijskih stručnjaka iz NATO-a i zemalja članica PzM-a sudjelovalo je oko četrdeset predstavnika iz trinaest zemalja, a sve veći odaziv sudionika najbolja je preporuka za održavanje tog međunarodnog simpozija i ubuduće

—Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN—

U organizaciji Odjela Vojne policije Glavnog stožera OSRH-a, u Hrvatskoj je petu godinu zaredom održan međunarodni simpozij pod nazivom "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim ope-

simpozija koji se organizira radi doprinosa razvoju učinkovitije međunarodne vojne organizacije koja sudjeluje u stvaranju pretpostavki za mir u svijetu.

Ovogodišnji je simpozij obuhvaćao tri ključne teme -

kriminalistička vojna policija i osiguranje područja te odnosi s vlastima zemlje domaćina odnosno države primateljice. Uz to, održane su i prezentacije vojnih policija zemalja koje prvi put sudjeluju na simpoziju, Austrije te Crne Gore i Srbije, kao i

■ *Uz domaćine iz Hrvatske, na simpoziju su bili gosti iz Austrije, Bugarske, Crne Gore, Češke, Grčke, Kanade, Mađarske, Poljske, SAD-a, Slovačke te Slovenije i Srbije. Svi oni bili su ili će biti sudionici operacija potpore miru, a na ovom skupu razmjenjuju iskustva stečena u radu tijekom angažmana u mirovnim misijama*

racijama potpore miru". Simpozij je realiziran u sklopu NATO/PzM aktivnosti, a održan je u Splitu od 16. do 20. rujna.

Međusobna pomoć na sveopću korist

Na ovogodišnjem skupu vojnopolicijskih stručnjaka iz NATO-a i zemalja članica Partnerstva za mir sudjelovalo je oko četrdeset predstavnika iz trinaest zemalja. Uz domaćine iz Hrvatske, na simpoziju su bili gosti iz Austrije, Bugarske, Crne Gore, Češke, Grčke, Kanade, Mađarske, Poljske, SAD-a, Slovačke te Slovenije i Srbije. Svi oni bili su ili će biti sudionici operacija potpore miru, a na ovom skupu razmjenjuju iskustva stečena u radu tijekom angažmana u mirovnim misijama te nastoje pronaći odgovarajuća rješenja. Zajednički im je cilj uočiti i raščlaniti probleme s kojima se suočavaju multinacionalne postrojbe vojne policije, što je ujedno svrha ovog

Hrvatske koja se predstavila novim sudionicima. Predstavljena su i regionalna međunarodna obučna središta za mirovne operacije smještena u Rakitju i Sarajevu, a osim trenutačne sigurnosne situacije u Afganistanu razmatrala se i suradnja međunarodne civilne i vojne poli-

■ U ime načelnika Glavnog stožera sudionike simpozija pozdravio je njegov zamjenik Zdenko Simičić, podsjetivši da je do danas u mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu sudjelovalo jedanaest rotacija s oko 400 vojnih policajaca

cije u mirovnoj misiji. Istodobno je održan i sastanak Koordinativno-nadzorne skupine NATO multinacionalne bojne VP-a, na kojem su, uz hrvatske, sudjelovali predstavnici Češke i Slovačke te Poljske.

U ime načelnika Glavnog stožera sudionike simpozija pozdravio je njegov zamjenik Zdenko Simičić. Podsjeti-

vši da je do danas u mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu sudjelovalo jedanaest rotacija s oko 400 vojnih policajaca, istaknuo je njihove zasluge u približavanju Hrvatske NATO-u. "Profesionalni pristup u misiji ISAF, kao i u UN mirovnim misijama u kojima OSRH sudjeluje sa sve većim brojem pripadnika, najbolji je doprinos ugledu Republike Hrvatske u međunarodnoj zajednici", zaključio je, dodavši da je Hrvatska prepoznata kao ozbiljan partner u operacijama očuvanja mira u svijetu. Posebno je pozdravio inicijativu za organizaciju međunarodnog simpozija vojne policije, a načelnik Odjela VP-a brigadir Vlado Kovačević podsjetio je da je ideja o organiziranju takvog skupa u Hrvatskoj nastala samo godinu dana nakon upućivanja prvih hrvatskih vojnih policajaca u misiju ISAF. Napominjući da su za većinu vojnih policija koje prihvaćaju NATO standarde zadaće u međunarodnom okruženju vrlo slične, zaključio je da, za razliku od službe u matičnoj zemlji, vojni policajci u međunarodnim misijama rade ne samo u područjima većeg rizika i opasnosti, nego i u okruženju u kojem se vojnopolicijske zadaće u planiranju i provedbi dotiču postojećih nacionalnih ograničenja i zakonodavstava država sudionica misije. "Ključni element spremnosti prije upućivanja u misiju svakako je obuka i odgovarajuća oprema te razrađena taktika postupanja", istaknuo je Kovačević, izrazivši pritom uvjerenje da će i ovaj simpozij pomoći u traženju rješenja za probleme s kojima se susreću vojni policajci u mirovnim misijama. Prvi simpozij održan je 2004. godine u Zagrebu, sa četrnaest sudionika iz četiri zemlje, a sve veći odaziv sudionika najbolja je preporuka za održavanje tog međunarodnog vojnopolicijskog skupa i ubuduće. ■

Tijekom boravka na jugu Hrvatske za sudionike međunarodnog simpozija organiziran je izlet brodom Hrvatske ratne mornarice na otok Hvar, a povodom obilježavanja Dana HRM-a posjetili su i Makarsku, gdje su nazočili dijelu proslave

Nova knjiga Željka Heimera, satnika OSRH-a i priznatog veksilologa

Grb i zastava Republike Hrvatske

Satnik Heimer spojio je veksilologiju i heraldiku i uspješno ostvario svoj cilj: omogućiti svima koji izrađuju i upotrebljavaju grb i zastavu RH da dobiju najširu moguću podlogu za kvalitetnu izradu i primjereno isticanje tih nacionalnih simbola...

Domagoj VLAHOVIĆ

Hrvatski časnik Željko Heimer još je početkom 2005. godine predstavljen u našem časopisu. Tada je po činu bio natporučnik, a povod tadašnjem razgovoru bila je izložba pod nazivom "Norveške zastave", kojoj je taj veksilolog bio autor. Podsjetimo, veksilologija je pomoćna povijesna znanost koja se bavi proučavanjem zastava, a Heimer je jedan od svjetski prepoznatljivijih stručnjaka koji se bave tom disciplinom. Prilikom intervjua, Heimer je izjavio i ovo: "Na ovom našem prostoru, grbovi su gotovo redovito sastavni dio grafičkog rješenja zastave ili su barem poslužili kao osnova dizajna i stoga nije moguće te zastave proučavati odvojeno od pripadajućih grbova." U skladu s tim razmišljanjem, u svojoj knjizi "Grb i zastava Republike Hrvatske" Heimer je spojio veksilologiju i heraldiku i uspješno ostvario svoj cilj: omogućiti svima koji izrađuju i upotrebljavaju grb i zastavu RH da dobiju najširu moguću podlogu za kvalitetnu izradu i primjereno isticanje tih

nacionalnih simbola. Smatrao je da naš Ustav pitanje grba i zastave rješava vrlo općenito, a zakon, iako ih opisuje vrlo detaljno, "nije ni približno jednoznačan i jasan da bi samo na osnovi teksta omogućio nesporan crtež". Doduše, uz zakon su objavljeni i crteži, ali su oni u pravilu malih dimenzija i loše kvalitete.

Za vizualne tipove, opis knjige ćemo početi sljedećim detaljima: djelo je odlično opremljeno, na 200 stranica, s pripadajućim CD-om. No, od izgleda je mnogo važniji sadržaj: hrvatski stručnjak je naše najvažnije nacionalne simbole razložio do najsitnijih pojedinosti. Štoviše, u početku je tematiku približio i laicima, objasnivši što su heraldika i veksilologija, a nastavio s kratkim povijesnim pregledom i postojećim zakonskim odredbama. Što se tiče samog gr-

ba, Heimer je definirao njegovu konstrukciju i bojenje. Zastavi je posvećeno čak šest poglavlja: njezina konstrukcija, boje, izrada, oprema, uporaba, te uporaba na brodovima. Dodana su i poglavlja "Zastava i lenta predsjednika RH" i

"Grbovi i zastave županija, gradova i općina u RH". U prilogu se nalaze izvaci iz važnijih povijesnih i današnjih zakonskih tekstova te popis zakonskih akata koji uređuju pitanja grbova i zastava u RH. Ne zaboravimo CD, koji sadrži vektorske crteže grba i zastave u različitim formatima zapisa i za različite načine tiska.

Iako je riječ o zaista stručnom djelu, "Grb i zastava RH" sigurno će biti zanimljivi i širem krugu čitatelja, a ponajprije onima koji se često služe našim nacionalnim simbolima. Podsjetimo, većina naših vojnika ima ih na svojim odorama i kapama, u svojim uredima, vojarnama i postrojenjima... Vrlo je vjerojatno da ćete pronaći mnoštvo različitih varijanti - Željko Heimer na to pokušava staviti točku.

Da djelo našeg svestranog satnika ima priličnu težinu, dokazuju i povoljne recenzije u stručnim krugovima. Dubravka Peić Čaldarević, stručnjakinja za heraldiku Hrvatskoga povijesnog muzeja, za knjigu je imala samo najljepše riječi, okarakteriziravši je kao "kvalitetnu, multidisciplinarnu i višestruko društveno i kulturno značajnu".

Ipak, najveći kompliment za Heimera stigao je od najvišega hrvatskog državnog tijela. Na svečanoj sjednici 30. svibnja, povodom Dana Hrvatskog sabora, knjiga u izdavaštvu Leykam International doživjela je i službeno predstavljanje. Hrvatski satnik je napisao prvu knjigu koja je ikad službeno predstavljena u Saboru, a imao je čast i da se službeno obrati našim zastupnicima, baš kao i urednik knjige prof. dr. sc. Neven Budak. ■

Što se tiče grba, Heimer je definirao njegovu konstrukciju i bojenje. Zastavi je posvećeno čak šest poglavlja: njezina konstrukcija, boje, izrada, oprema, uporaba, te uporaba na brodovima. Dodana su i poglavlja "Zastava i lenta predsjednika RH" i "Grbovi i zastave županija, gradova i općina u RH". U prilogu se nalaze izvaci iz važnijih povijesnih i današnjih zakonskih tekstova te popis zakonskih akata koji uređuju pitanja grbova i zastava u RH. Ne zaboravimo CD, koji sadrži vektorske crteže grba i zastave u različitim formatima zapisa i za različite načine tiska

Posjet kineskog izaslanstva Ratnoj školi

U sklopu višednevnog posjeta Hrvatskoj, MORH-u i OSRH-u izaslanstvo OS NR Kine posjetilo je 17. rujna Ratnu školu "Ban Josip Jelačić".

Kinesko izaslanstvo na čelu s general bojnikom Ma Zhongshengom dočekao je ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov. U sastavu kineskog izaslanstva bio je i vojni izaslanik NR Kine u RH, brigadir Hu Ping.

Posjet kineskog izaslanstva priređen je u sklopu provedbe bilateralne vojne suradnje dviju zemalja. Nakon uvodnih pozdrava kineskog i hrvatskog izaslanstva, kapetan bojnog broda Ivan Bakavić održao je prezentaciju o sustavu vojnog školovanja na HVU "Petar Zrinski" i RŠ "Ban Josip Jelačić", a potom su razmijenjena iskustva s područja vojne izobrazbe.

Na kraju susreta razmijenjeni su protokolarni darovi, a čelnik kineskog izaslanstva svoje je dojmove upisao u Ljetopis RŠ "Ban Josip Jelačić".

Z. L.

Vježba Puma 08-02 u Središtu za borbenu obuku

Središte za borbenu obuku na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik", Slunj, u prvom polugodištu 2008. provelo je niz vježbi na zemljištu, koje su se temeljile na borbeno usredotočenoj obuci, a u drugom dijelu godine vježbe se orijentiraju prema međunarodnim vojnim operacijama i provjeri obučenosti postrojbi za njih.

Od 15. do 18. rujna provedena je 5. vježba na zemljištu, Puma 08-02, postrojbe iz gombr koja će uskoro

zamijeniti postojeće postrojbe OSRH-a u misiji ISAF u Afganistanu. U provedbi vježbe, postrojba sudionik i Središte za borbenu obuku pokazali su iznimnu stručnost u obavljanju zadaća iz područja MVO iako je u tijeku izgradnja infrastrukture za to. Na završnoj raščlambi, svi sudionici provedene vježbe zaključili su da im je vježba dala smjernice za daljnji rad i informaciju o njihovu statusu obučenosti.

I. M.

Susret pripadnika 3. bojne Tigrova

Pripadnici Treće bojne Prve gardijske brigade *Tigrovi*, njih oko 250, poznatijih pod nadimkom *Žune*, okupili su se 13. rujna kako bi odali počast poginulim suborcima u Domovinskom ratu.

Odavši počast poginulim suborcima paljenjem svijeća i polaganjem vijenaca kod spomenika poginulim *Tigrovima* u zagrebačkoj vojarni "Croatia", pripadnici Treće bojne Prve gardijske brigade *Tigrovi* nastavili su druženje. Prema riječima Željka Hajtoka iz Organizacijskog odbora, neki veterani te postrojbe nisu se vidjeli 17 godina, a okupili su se kako bi oživjeli sjećanja i podsjetili na žrtve što ih je ova postrojba dala za domovinu.

I.M.

snimio I. MATOŠEVIĆ

Poziv djelatnicima MO-a i OS-a za izložbe

Galerija "Zvonimir", Bauerova 33, prikuplja ponude za izložbeni program u 2009. godini. Pozivamo sve djelatnike MO-a i pripadnike OS-a da svoje prijedloge za izložbe pošalju na adresu Galerije do 15. listopada 2008.

Sve će prijedloge razmotriti posebna komisija, te odabrati najbolje za realizaciju.

Osoba za kontakt jest Zrinka Pillauer Marić, prof., tel. 4567 926, fax: 4568 394, e-mail: galerija.zvonimir@morh.hr

Također podsjećamo sve zainteresirane da će u božićno vrijeme, krajem prosinca 2008., u Galeriji "Zvonimir" biti otvorena skupna izložba likovnih radova, na kojoj isključivo pravo izlaganja imaju pripadnici OS-a i djelatnici MO-a. Prijave su još uvijek moguće. Podrobnije informacije u Galeriji "Zvonimir", tel. 4567 926.

Sydera otkriva mine

razvijenih koncepata i tehnologija, financiranju projekta razvoja operativnog sustava i industrijskoj suradnji.

Godine 2003. dogovorena je suradnja njemačke tvrtke Rheinmetall te francuskih MBDA i Thales na razvoju demonstratora sustava koji se sastoji od četiri vozila. Prema planu, to bi trebalo dovesti do potpuno operativnog sustava spremnog za isporuku kupcima nakon 2010.

Kao dio tog programa Rheinmetall je razvio sustav za otkrivanje mina, Sydera, koji se sastoji od radara za otkrivanje objekata ispod površine i detektora metala koji radi u 3D modu rada. Riječ je o uređaju na mobilnom podvozju, koji radi na načelu višesenzornosti, a podatke prikazuje u realnom vremenu.

M. PETROVIĆ

Rheinmetall

SREDINOM 90-ih godina XX. stoljeća njemačka i francuska vojska razmišljale su o visoko mobilnom sustavu za otkrivanje mina. Pokrenuti su brojni razvojni projekti u obje države koji su potaknuli razvoj novih tehnologija za otkrivanje mina. Francuski je pristup bio usmjeren prema automatskom de-

toniranju mina koje se izaziva mamcima, a njemački je pristup naglašavao elektroničku detekciju pa nakon toga uništavanje ovisno o tipu mine.

Razvoj je doveo do zajedničkog dogovora o razvoju uporabljivog sustava. Od 2001. do 2003. dvije su se strane dogovarale o provedbi

Indija lansirala Astru

INDIJSKA novinska agencija The Hindu izvijestila je 14. rujna kako je dan prije indijska obrambena agencija za istraživanje i razvoj (DRDO) uspješno prvi put lansirala BVRAAM (beyond visual range air to air missile) projektil srednjeg dometa Astra. Iako je Astra projektil zrak-zrak, prvo rujansko lansiranje obavljeno je sa zemlje sa specijalno napravljenog lansera. Može se reći kako objavljeni podaci The Hindua pobuđuju veliku pozornost. Lansirana Astra "napala" je dvije mete u zraku koje su se kretale supersoničnom brzinom od 1,2 i 1,4 M, i jednim ispaljenim projektilom pogodila obje. Naime, 20 sekundi nakon lansiranja Astra je "pogodila" prvu metu, a potom izvela manevar prema drugoj meti koju je pogodila nakon 40 sekundi. Let je trajao nešto više od 80 sekundi, pri čemu je projektil prešao udaljenost veću od 23 kilometra. Do kraja ove godine Indija kani obaviti još nekoliko zemaljskih lansiranja Astre, a tijekom iduće go-

dine započela bi lansiranje projektila s borbenih aviona Su-30MKI, Mirage 2000H i Tejas.

Svojim izgledom Astra djelomice podsjeća na francuski projektil Matra Super 530D, dok je svojim tehničko-taktičkim odlikama vrlo slična ruskom projektilu R-77 (AA-12 Adder). Projektil ima kombinaciju inercijskog i aktivnog radarskog samonavođenja, s maksimalnim dometom od 80 km. Imat će snažan

obrambeni sustav, koji će omogućavati veliku otpornost na protivničke elektronske protumjere. Dužina projektila iznosi 3570 mm, dijаметar projektila 178 mm, raspon krilaca 254 mm, a težina projektila 154 kg, od čega na HE bojnu glavu s blizinskim upaljačem otpada 15 kg. Brzina projektila iznosi 4 M, dok je operativni raspon visina od razine mora do visine od 20 km.

I. SKENDEROVIĆ

Lako taktičko vozilo Tokeh

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall razvija novo lako taktičko vozilo Tokeh, zamišljeno za opremanje snaga za specijalne operacije. Vozilo je razvila tvrtka vlastitim snagama, a može se smatrati vizijom modernog vozila za buduće operacije.

Jedna od temeljnih značajki modernih lakih vozila jest mogućnost jednostavnog prijevoza zrakoplovi- ma. Tokeh je zamišljen tako da se može jednostavno prevoziti novim europskim transportnim helikopte- rom NH 90.

Vozilo ima pogon na sva četiri ko- tača i napredni sustav prilagodbe

klirensa vozila, što je korisna mo- gućnost kad vozilo treba prevesti nekim drugim većim prijevoznim sredstvom.

Tokeh prevozi dva vojnika, ima dobre mogućnosti svladavanja teško prohodnog terena, ima i gume s run flat umecima. Na vozilo se može montirati strojnica, za koju je za- dužen suvozač. Pokreće ga dizelski motor radne zapremine 2,3 litre, ko- ji zadovoljava EURO III ekološku normu o čistoći ispuha. Razvija maksimalnu brzinu od 120 km/h, a zbog male specifične potrošnje mo- dernog motora s jednim punjenjem

Rheinmetall

spremnika goriva može prijeći veli- ku udaljenost bez potrebe za dopu- njavanjem. Uz pogon na sve kotače, vozilo ima visoki klirens i sustav središnjeg nadzora tlaka u gumama pa može svladati i teže terene.

M. PETROVIĆ

Venezuela i Kuba GLONASS-ovi partneri?

PREMA navodima ruske novinske agencije RIA Novosti, Venezuela i Kuba bi se mogle uključiti u ruski satelitski navigacijski sustav GLO- NASS (GLObalnaya NAVigatsion- naya Sputnikovaya Sistem - Global- ni navigacijski satelitski sustav). Navodi se također kako su u tom smislu predstavnici ruske svemirske agencije Roscosmos obavili određe-

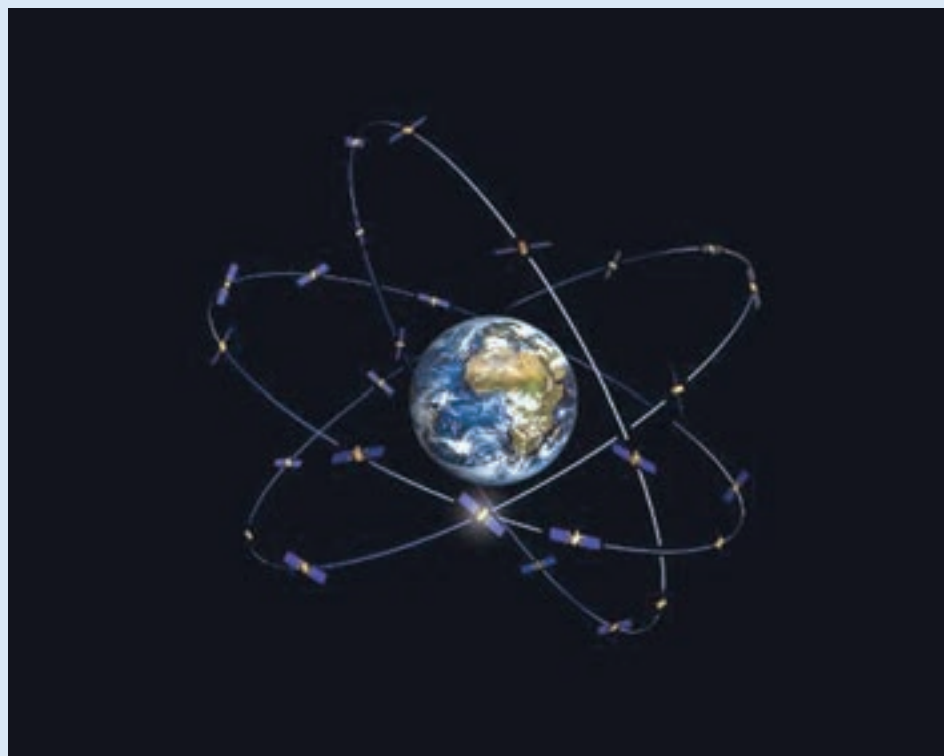
ne razgovore s venezuelanskim i kubanskim državnim dužnosnicima.

Iako je GLONASS izvorno razvi- jen kao satelitska navigacijska pot- pora ruskim balističkim projektili- ma, Rusija je po svemu napravila određeni taktički zaokret. Osim što s GLONASS-om na određeni način kani konkurirati europskom satelit- skom navigacijskom sustavu Gali-

leo, ruska ponuda GLONASS-a Ve- nezueli i Kubi može se na određeni način, uz slanje strateških bombar- dera i ratnih brodova prema Južnoj Americi, smatrati i svojevrsnim od- govorom na širenje proturaketnog štita u Češkoj i Poljskoj. Znakovito je i to da je tijekom rujna ruski pre- mijer Vladimir Putin odobrio dodat- ni financijski poticaj projektu GLO- NASS-a u iznosu od 1,85 mi- lijardi eura.

Satelitski sustav GLONASS pripada drugoj generaciji rus- kih navigacijskih satelita (Uragan - prva generacija na- vigacijskih satelita), odnosno on je tehnološki nasljednik dosadašnjeg ruskog satelit- skog sustava Tsikada, kojem je trebalo i do dva sata za procesuiranje signala i odre- đivanje točne pozicije. GLO- NASS, primjerice, može to ra- diti trenutačno. Preciznost određivanja vodoravne pozi- cijije kreće se unutar 57-70 m, a preciznost određivanja oko- mite pozicije unutar 70 m. Potpuna operativna GLO- NASS-ova konstelacija iznosi 24 satelita, od kojih su tri predviđena kao zamjenska.

I. SKENDEROVIĆ

Mrežna infrastruktura CWID

BRITANSKA tvrtka QinetiQ razvija novu informacijsku uslugu CWID (Coalition Warrior Interoperability Demonstration). Riječ je o partnerstvu ministarstva obrane i industrije, koje pruža napredne tehnološke mogućnosti uspostave sustava veza što povezuje 15 država diljem svijeta. To je zapravo globalna mrežna infrastruktura podrpta sposobnošću upravljanja takvim sustavom.

Pri provedbi umrežene virtualne vojne vježbe, CWID je na temelju stvarnih podataka i sigurnosnih ograničenja u sklopu realističnog vojnog scenarija iskazao manjka-

vosti u kapacitetima podsustava ministarstva obrane te se pokazao iskoristiv u reduciranju rizika budućih projekata nabave.

CWID se rabi za različite napredne demonstracije i eksperimentalne prikaze rada naprednih umreženih sustava, smanjivanja neizvjesnosti i rizika kod različitih programa u

sklopu ministarstva obrane. Za vojne C2 sustave od presudne je važnosti imati pristup pravim informacijama u pravo vrijeme. Vizija umreženog ratovanja u tom smislu znači da će svježije i točne informacije biti dostupne širokom spektru vojnih korisnika.

M. PETROVIĆ

POČETKOM lipnja ove godine, na navozu danske brodograđevne tvrtke Odense Steel Shipyard (OSS) u Lindou položena je kobilica prve fregate namijenjene protuzrakoplovnoj borbi, nove klase koja će se sastojati od tri broda za potrebe danske kraljevske mornarice. Sekcija dna i tri okolne sekcije trupa stigle su nekoliko dana prije iz brodogradilišta Baltija, inače podružnice tvrtke OSS u Litvi. Druga podružnica, brodogradilište Loksa u Estoniji, također će graditi pojedine sekcije trupa novih plovila vrijednosti 635 milijuna eura, koji će se, poput spomenutih, sklapati u Danskoj.

Projekt nove klase fregata, koje pojedini izvori nazivaju i patrolnim brodom prema izvornom danskom nazivu Patroljeskibe, temelji se na višenamjenskom fleksibilnom logističkom brodu klase Absalon danske mornarice, koji je također izgradila tvrtka OSS na svojim navozima

Položena kobilica nove danske fregate

2003. i 2004. Ugovor o projektiranju i gradnji novih brodova, primarno namijenjenih za priobalne zadaće s mogućnošću djelovanja u globalnim operacijama, dodijeljen je domaćem izvođaču krajem 2006.

Glavne značajke koje odlikuju novu klasu fregata jesu duljina 138,7 m, širina 19,8 m te približna istisnina od 6600 tona, što ih čini neznatno većim plovilima od onih klase Absalon. No, unutrašnji plan broda te razmještaj prostora i kabina znatno su promijenjeni, kao što je i sama oprema broda zbog svoje funkcije različita. Protuzrakoplovni kapaciteti fregata očitovat će se u uporabi APAR i Smart L radara te 32-cijevnog Mk 41 sustava za okomito lansiranje konfiguriranog za SM2/SMK6 projekte. Vrlo je izgledno da će taj sustav u budućnosti rabiti krstareće projekte Tomahawk. Naoružanje nadalje uključuje 24 projektila Evolved SeaSparrow i 16 Harpoon projektila, čiji se lanse-ri nalaze u tzv. Standard Flex kontejnerima. Trenutačna konfiguracija naoružanja pramčane palube uključuje dva topa OTO Melara kalibra 76 mm na primarnoj i sekundarnoj poziciji, pri čemu je moguće top na primarnoj poziciji nadograditi na kalibar 127 mm Mk 45 Mod 4. Mil-

lennium sustav naoružanja, namijenjen neposrednoj borbi, smješten je iznad helikopterskog hangara, a preostalo naoružanje uključuje protupodmornička torpeda, lansere za projekte kratkog dometa Stinger, teške strojnice i lansere za ispaljivanje lažnih mamaca. Na krmenom dijelu fregata nalazi se letna paluba i hangar za smještaj jednog srednjeg mornaričkog helikoptera te prostor za smještaj bespilotne letjelice. Propulzijsko postrojenje sastoji se od četiriju MTU 20V serije 8000 dizel-motora, koji bi trebali omogućiti postizanje maksimalne brzine od 28 čv. Ovisno o režimima plovidbe, najveća autonomija broda iznosi 28 dana ili 12 000 nm.

Tvrtka OSS se ugovorom obvezala na dostavu prve fregate do sredine 2010., druge godinu dana poslije, dok bi posljednja fregata u klasi trebala biti dostavljena do kraja 2011. Opremanje brodova vojnom opremom i instrumentima povjereno je danskoj organizaciji za vojne akvizicije i logistiku. Ulaskom u operativnu službu danske mornarice u razdoblju 2011.-2013., nove će fregate zamijeniti fregate klase Niels Juel, koje će tada imati operativni vijek 30 godina.

M. PTIĆ GRŽELI

Turska akvizicija podmornica Type 214

TURSKA vlada je krajem srpnja ove godine odlučila otvoriti pregovore s njemačkim partnerskim tvrtkama Howaldtswerke-Deutsche Werft i Marine Force International (HDW/MFI) o akviziciji šest Type 214 podmornica sa zračno neovisnom (AIP) propulzijom. Podmornice bi se trebale graditi u turskome brodogradilištu Goluck, a trenutna vrijednost mogućeg ugovora procjenjuje se na 2,5 milijarde eura. Prva bi podmornica trebala biti dostavljena tijekom 2015. U prošlosti, na turskim navozima i halama već je izgrađeno 11 dizel-električnih podmornica prema projektima njemačke tvrtke. Preostale brodograđevne kompanije koje su sudjelovale u natječaju otvorenom u prosincu 2006. jesu francuski DCNS i španjolska Navantia. Akvizicija novih podmornica Type 214 označit će uvođenje prvih podmornica sa zračno neovisnim pogonom u flotu turske mornarice. Upravo zračno neovisna propulzija omogućava podmornicama nesmetanu plovidbu pod morem najmanje 14 dana, što je u usporedbi s četiri dana kod klasič-

nih dizel-električnih podmornica znatno više.

Osnovna obilježja dizel-električnih

podmornica Type 214 jesu duljina 65 m, širina 6,3 m, površinska istisnina 1700 t, a podvodna istisnina 1860 t, što je nešto manje nego kod grčke inačice podmornica Type 214. Propulzijski sustav sastoji se od jednog MTU 16V 396 dizel-motora snage 3,12 MW i jednog Siemens Permasyn električnog motora snage 2,85 MW, dok se zračno neovisna propulzija (AIP) oslanja na 9 HDW PEM gorivih članaka snage 306 kW, što u inačici s dizel-električnim pogonom omogućava površinsku brzinu od 12 čv i podvodnu od 20 čv. Procjenjuje se da brzina podmornice u AIP pogonu iznosi između 2 i 4 čv. Podmornice imaju osam torpednih cijevi promjera 533 mm. Službeno se navodi da operativna dubina podmornica iz-

nosi 250 m, dok im je procijenjena 400 m. Prema izjavi turskog ministra obrane Vecdija Gonula, participacija turske industrije u programu podmornica Type 214 iznositi će gotovo 80% ukupne vrijednosti ugovora. No, pojedini izvori upućuju na teškoće u ostvarivanju 80% vrijednosti unutar samoga programa podmornica te se vjeruje da će određeni dio vrijednosti biti ostvaren nekim drugim projektima. Prema riječima ministra obrane, ključni čimbenik pri odabiru njemačkog projekta podmornice bio je u zaprimljenim tehničkim jamstvima koja se odnose na inženjerstvo projekta, te transfer tehnologije kao i infrastrukture od njemačkih partnera u brodogradilište Goluck.

M. PTIĆ GRŽELJ

Odobren Eurofighter Typhoon Tranche 2

NA SVEČANOSTI koja je održana u njemačkom gradu Hallbergmoosu, tvrtka Eurofighter GmbH i NATO Eurofighter and Tornado Management Agency (NETMA) dogovorile su se o prihvaćanju zadnje inačice višenamjenskog borbenog aviona Eurofighter Typhoon II Block 8

(Tranche 2). Toj svečanosti prethodili su brojni testni letovi i primopredaja prateće tehničke dokumentacije, odnosno time je uspješno zakružen početak sklapanja prvih aviona iz Tranche 2 serije, koja je započela 2006. godine. U ovom trenutku na liniji za završno sklapanje

aviona nalazi se 60 Eurofightera iz Tranche 2 serije.

Ono što je znakovito za Tranche 2 seriju jest preobrazba Eurofightera iz čistog lovca, što je odlika Tranche 1 serije, u moćni višenamjenski borbeni avion. U tom smislu poboljšanja se odnose na nove računalne sustave u avionu, s novom generacijom pripadajućeg softvera, znatno poboljšano radno sučelje čovjek-avion (Man-Machine Interface), integracija laserskog podvjesnika za označavanje ciljeva (Laser Designator Pods - LPD), poboljšani komunikacijski te MIDS, GPS, DASS sustavi, mogućnost nošenja navođenih avio-bombi Paveway IV i EGBU-16 (Enhanced Guided bomb Unit 16).

I. SKENDEROVIĆ

Strateško značenje prirodnog plina

Poboljšavanjem konstrukcijske tehnike i samih materijala koji se upotrebljavaju u izgradnji plinovoda moguće je plinovodima povezati velike udaljenosti bez obzira na geografsku konfiguraciju terena

Ivan GUBERINA

Prirodni plin je nezaobilazan čimbenik u globalnom svjetskom gospodarstvu i pokretanju gospodarskog rasta te polako preuzima mjesto nafte u svjetskoj energetskej potrošnji. Neke studije pokazuju da će upravo prirodni plin imati najveći porast te da bi se u sljedeća dva desetljeća njegova uporaba mogla udvostručiti. Prirodni plin se sve više rabi zbog njegovih pogodnosti: cijena, zaštita okoliša, deregulacija svjetskog tržišta i sigurnost opskrbe energijom. Zbog sve većih cijena nafte i pada produktivnosti naftnih polja te zbog sve veće povećane potražnje očekuje se da bi se relativno nerazvijena plinska tržišta središnje i južne Azije mogla ubrzano razvijati.

Prirodni plin je mješavina ugljikovodika i malih količina drugih spojeva koji se javljaju samostalno u

plinovitom stanju ili se nalaze otopljeni u nafti u podzemnim nalazištima i postaju plinoviti pri atmosferskom tlaku i temperaturi. Upravo spojevi ugljikovodika sadrže veliku energetskej vrijednost i postaju sve više jednim od nezaobilaznih energetskih izvora. Cijena i prihvatljivost za okoliš čine plin učinkovitim gorivom koje pronalazi svoju uporabu u industriji, pogonima za proizvodnju električne energije i drugim sektorima potrošnje poput prometa. Kao najčistiji oblik fosilnih goriva postaje ekološki prihvatljiv i idealan je za ispunjavanje obveza iz Kyoto protokola. Iako alternativni izvori energije, poput solarnih ćelija ili vjetroelektrana nude ekološke pogodnosti, zbog visokih cijena još nisu dostupni svima.

Tehnološke prednosti kombiniranja plinskih i parnih turbina pretvo-

rile su plin u najisplativije gorivo za proizvodnju energije. U prilog sve većoj potražnji plina ide još jedan čimbenik, a to je njegova cijena. Plin na tržištu ima relativno nisku cijenu zbog napretka u tehnologiji koji omogućuje učinkovitu proizvodnju i nove transportne mogućnosti. Naime, poboljšavanjem konstrukcijske tehnike i samih materijala koji se upotrebljavaju u izgradnji plinovoda moguće je plinovodima povezati velike udaljenosti bez obzira na geografsku konfiguraciju terena. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

BASF

Snajperska djelovanja (IV. dio)

Suvremene snajperske puške opremaju se ergonomski dizajniranim, podesivim (tzv. sportskim ili "ortopedskim") kundacima i rukohvatima pomoću kojih snajperist može optimalno podesiti pušku svojim anatomskim značajkama, čime se postiže stabilan stav za gađanje

Marinko OGOREC

Po današnjim mjerilima, svako streljačko oružje kojemu je osnovni ciljnik optički ili optičko-elektronski, može se uopćeno nazvati snajperskim. Naime, svaka sistematizacija snajperskih sustava, bez obzira na način klasificiranja, uvijek se temelji na snažno izraženoj komponenti ciljnika u okviru sustava oružje-ciljnik, jer oni u znatnoj mjeri mijenjaju cjelokupne značajke oružja (osobito kod oružja standardiziranog po osobinama i kvaliteti). Zajednička značajka za sve vrste snajperskog oružja jest povećana preciznost paljbe na traženim dometima u odnosu prema standardnom oružju, tako da se s velikom vjerojatnošću ostvare zahtjevi za pogodak prvim hicem. Tehnički gledano, povećana preciznost snajperskog oružja (neovisno o vrsti i kalibru streljiva kojim se koristi) u odnosu na standardno oružje postiže se preciznijom izradom vitalnih dijelova oružja (cijev-vodište zrna, ležište metka, usta cijevi), izborom deblje cijevi, preciznom konstrukcijom mehanizma za okidanje, manjom silom i ravnomjernošću okidanja, anatomski oblikovanim kundakom i sl. te ugrađenim optičkim ili

optičko-elektronskim ciljnikom.

U suvremenim okolnostima, taktički zahtjevi primjene snajperskog oružja nametnuli su razvoj više različitih vrsta tog oružja, međutim u snajperskoj borbi, pa i u većini ostalih snajperskih aktivnosti (policijske, terorističke, protuterorističke, lovačke, sportske i sl.), osnovno oružje je snajperska puška, koja je također doživjela cijeli niz konstrukcijskih modifikacija, zbog čega se puške mogu višestruko klasificirati, prema namjeni, prema načelu rada (na repetirke i poluautomatske), prema kalibru (malokalibarske i velikokalibarske) i prema konstrukcijskim rješenjima (klasične puške i puške posebne izrade). Osnovna klasifikacija snajperskih pušaka utemeljena je u skladu s njihovom namjenom, te o tome uglavnom ovisi i sistematizacija prema ostalim parametrima, a razvrstane su na lovačke, sportske, policijske, vojničke i specijalne.

Kako je, tijekom svoje povijesti, lov sve više iz egzistencijalne potrebe čovjeka prerastao u sport i rekreaciju, tako se razvijao i lovački etički kodeks, prije svega usmjeren na skraćivanje agonije ulovlje-

ne divljači. U tom kontekstu, razvijano je i lovačko oružje kojem je neprekidno poboljšavana preciznost i ubojna moć. Lovачke snajperske puške su najčešće klasične lovačke puške risanice (kuglare) opremljene optičkim ciljnikom koji lovcu pomaže pri sigurnijem pogotku divljači. Upotrebljava se u raznim vrstama lova, a u nekim državama su zakonom regulirane kao obvezatne za odstrijel visoke divljači. Proizvode se u širokom spektru kalibara, modela, tipova i s vrlo raznolikom opremom. Najčešće su opremljene fiksnim optičkim ciljnicima podešenim za gađanje na daljine 100-200 m. U slučaju veće nužde mogu se rabiti i za vojne ili policijske snajperske zadaće (detaljnije o tome u članku Alternativno oružje, Hrvatski vojnik br. 81 od 14. travnja 2006.), pa su npr. u početku Domovinskog rata lovačke puške odigrale značajnu ulogu u snajperskim djelovanjima hrvatskih oružanih snaga, vrlo uspješno nadomjestivši manjak "pravih" vojničkih snajperskih pušaka. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr*

Amfibijski brod LPD-2 Johan De Witt

U skladu s vlastitom vizijom razvoja mornaričkih potencijala i potrebama NATO saveza, nizozemska ratna mornarica uvrstila je u svoju flotu jedan od svakako najmodernijih amfibijsko-logističkih brodova današnjice

Igor SPICIJARIĆ

Kralježnicu modernih ratnih mornarica XXI. stoljeća neće činiti najmoderniji razarači i krstarice niti ultrasposobne podmornice. Tu će ulogu preuzeti višenamjenski amfibijsko-logistički brodovi, koji će biti sposobni na "vruće" točke širom svijeta brzo i uspješno dopremiti desantne postrojbe, borbene helikoptere, tenkove, topništvo, gorivo, hranu, medicinske kapacitete, ali i koji će raspolagati velikim C4I sposobnostima. Nizozemska brodograđevna industrija, predvođena tvrtkama Schelde Naval Shipbuilding i Imtech Marine & Offshore, ponudila je domaćem, ali i stranim vojnim tržištima projekt ENFORCER / Rotterdam (LPD-1) amfibijsko-logističkog broda, koji se u mnogim svojim segmentima pokazao kao temeljni uzor u razvoju vlastitih projekata i sličnih brodova

kod nekih drugih mornarica zapadnog svijeta.

Nakon prvog broda iz spomenutog projekta Enforcer, LPD-1 Rotterdam, najnovije je dostignuće nizozemske vojne brodogradnje LPD-2 Johan de Witt. Porinut je na svečanoj ceremoniji u svibnju 2005., a službeno je predan ratnoj mornarici 26. listopada iste godine. Od tada pa do početka ove godine nizozemska ratna mornarica provodila je jednogodišnji program ispitivanja broda, prije svega njegovih C4I sposobnosti.

Izgradnjom LPD-1 Rotterdam još 1989. godine, nizozemska RM najavila je početak procesa stvaranja kapaciteta za izvođenje vlastitih, amfibijskih i ekspedicijskih operacija radi osiguranja i zaštite vlastitih interesa. Već od prvih dana provedenih na moru, sposobnosti LPD-1 Rotterdam našle su se pod upitni-

kom, ponajprije njegove amfibijske sposobnosti, ali i njegova uloga "strateškog" transportera. Određeni nedostaci uočeni pri održavanju tempa brodskih operacija ukrcaja i iskrcaja vozila, opreme i desantnih snaga, ali i potreba za mogućnošću ukrcaja združenih stožera i njihova duljeg uspješnog djelovanja na moru, nagnali su nizozemsku mornaricu da krene u projektiranje i izgradnju drugog LPD broda, koji će moći udovoljiti upravo takvim zahtjevima. Odluka je bila potkrijepljena činjenicom da je potreba za takvom vrstom visoko sofisticiranog, višenamjenskog amfibijskog plovila i ujedno zapovjedne plovoće platforme bila prepoznata i unutar samog NATO saveza. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Iako je FCM36 bio najbolji francuski laki tenk proizveden neposredno prije II. svjetskog rata, u povijesti će ostati zapamćen kao prvi tenk koji je ušao u operativnu uporabu pokretan dizelskim motorom

Francuski laki tenk FCM36

Siniša RADAKOVIĆ

Iako je francuska vojna industrija tijekom I. svjetskog rata uspjela napraviti najbolji tenk tog rata - slavni FT-17, nakon njega nikako joj nije uspijevalo napraviti dostojnu zamjenu. Čudni konceptijski zahtjevi, prije svega inzistiranje na samo dva člana posade, redovito su dovodili do neuspješnih rješenja. Zadnji pokušaj da se napravi suvremeni laki tenk započeo je 1933. godine, te je doveo do tri manje-više uspjeta tenka: Renault R35 (vidi Hrvatski vojnik broj 194), Hotchkiss H35 (vidi Hrvatski vojnik broj 203) i FCM36. Pravo ime ovog tenka bilo je Char léger Modčle 1936 FCM iako dio izvora navodi i Forges et Chantiers de la Méditerranée FCM 36.

Tvrtka Forges et Chantiers de la Méditerranée (FCM) osnovana je još 1853. u Toulonu s namjerom gradnje velikih trgovačkih i ratnih brodova. S vremenom se proizvodnja proširila, a tijekom I. svjetskog rata FCM je započeo i proizvodnju tenkova. Prvi značajni proizvod na tom području bio je teški tenk FCM

Char 2C. Osim toga ova je tvrtka bila uključena u razvoj i proizvodnju teškog tenka Char B1. Nakon toga FCM se nikako nije mogao izboriti da francuska vojska odobri neki njegov prijedlog. Stoga je čelništvo tvrtke, jednako kao i čelništvo tvrtke Hotchkiss, u novom zahtjevu francuske vojske za naprednim lakim tenkom, koji je službeno objavljen 2. kolovoza 1933., vidjelo priliku da s trona najvećeg i najvažnijeg francuskog proizvođača tenkova konačno zbací Renault. Znali su da zbog toga moraju predložiti tenk koji će po svim odlikama biti bolji od konkurencije. Kako bi se zadovoljila javnost, francusko ministarstvo obrane je na natječaj pozvalo sve veće francuske metalske tvrtke. Teška zadaća projektiranja najnaprednijeg lakog tenka dodijeljena je inženjeru Boudrotu, koji je prije toga napravio suspenziju za tenk Char B1. Jedna od prvih Boudrotovih odluka bila je da se tijelo tenka izrađuje varenjem, bez uporabe zakovica. Prvi drveni model u prirodnoj veličini dovršen je u ožujku

1934., te je predstavljen ministarstvu obrane i vojski. Na kraju su u užu izbor ušli (očekivano) Renaultov R35, Hotchkiss H35 i FCM36, te su dobili ugovore za izradu tri prototipa. Za razliku od Renaulta i Hotchkissa, koji su zapravo prikazali demonstratore tehnologija i koji su tek trebali prikazati prave tenkove, FCM je odmah prezentirao gotovi prijedlog tenka. Zbog toga je donekle kasnio za konkurencijom, ali je zato i profitirao. Naime, FCM-ov je prijedlog bio daleko najnapredniji, čime je spriječeno da im konkurencija ukrade tehnička rješenja. Unatoč prividnom početnom kašnjenju u razvoju, prvi je prototip dovršen krajem ožujka 1935. (Renault je prvi prototip tenka R35 dovršio 20. prosinca 1934., a Hotchkiss prvi prototip H35 tek 11. siječnja 1935.), a Commission de Vincennes predan je 2. travnja iste godine. Prototip su opremili jednostavnom kupolom naoružanom tek s dvije strojnice. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925.

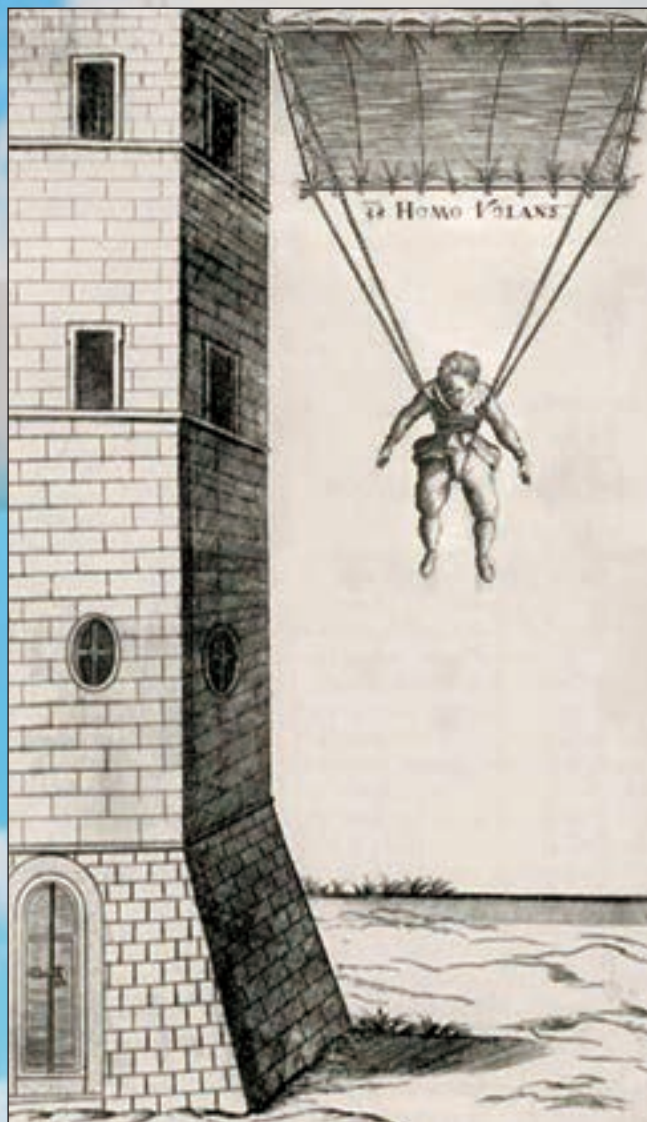
Nova interpretacija povijesti hrvatskoga zrakoplovstva

Povodom velikih obljetnica, prikazat ćemo u ovom feljtonu kratke životopise desetak, danas već zaboravljenih, hrvatskih velikana "zračnih visina" iz zanimljive knjige koja bi se potkraj godine trebala naći u tisku. Djelo Leonarda Eleršeka neobična naslova "Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925." donosi kronologiju zrakoplovnih događanja i životopise 26 značajnih hrvatskih zrakoplovaca koji su obilježili domaću i svjetsku povijest zrakoplovstva...

Leonard ELERŠEK

Ove godine navršava se stotinu godina otkako je prvi hrvatski pilot, Ivan Bjelovučić, upisao pilotsku školu braće Voisin u prijestolnici europskog zrakoplovstva, Parizu. Iduće godine u Parizu letenje strojem težim od zraka uči i Viktor Klobučar. Godine 1910. u Zagrebu i Subotici uzlijeću tri zrakoplova hrvatskih konstruktora i tri samouka pilota, a u Puli započinje gradnja prvog hidroplana. Potkraj ljeta 1910. godine, sa znamenite pariške livade Le Burgues uzlijeće prvi zrakoplov. Za upravljačem je bio hrvatski letač...

Kada u naslovu ove knjige pročitate riječ avijatičar, ona se neće odnositi samo na pilote letjelica kao što su avioni, helikopteri ili baloni, što je danas njezino uvriježeno značenje. Pojam avijatičara iz ovog naslova odnosi se na zrakoplovce u najširem smislu riječi i obuhvaća brojne zanesenjake, književnike (Džmanjić) i znanstvenike koji su

■ *Homo volans* - glasoviti crtež Fausta Vrančića "hajzaslužnji" je za naslov knjige koju priprema Leonard Eleršek i prigodnog feljtona koji će te čitati na ovim stranicama

se bavili letenjem, čak i onda kada je razmišljanje o tom fenomenu bilo povlastica djece, "nadričenjaka" i ljudi "kraće pameti". Odnosi se i na mehaničare, konstruktore i, dakako, pilote letjelica težih ili lakših od zraka, ali i na one koji su djelovanjem u drugim područjima pridonijeli razvoju zrakoplovstva. Pojam "hrvatski avijatičari" označava pripadnost zrakoplovca hrvatskoj zrakoplovnoj povijesti, ali ne nužno i hrvatskom etničkom korpusu. Na ovo naoko škakljivo pitanje autor je potrošio mnogo energije i vremena, no poslije je prihvatio da hrvatski avijatičari u isto vrijeme mogu biti i austrijski, mađarski, poljski, britanski, srpski, francuski ili peruanski velikani. Njihovo djelo, baš kao i njihovo podrijetlo, ponekad nadilazi današnje državne granice. Kao što su mnogi naši znameniti sunarodnjaci sastavni dio povijesti zrakoplovstva nekih drugih država i naroda, tako su i neki "stranci" postali nezaobilazan dio naše zrakoplovne povijesti.

Bogata zrakoplovna prošlost

Govoriti o razvoju bilo kojega segmenta hrvatskoga zrakoplovstva nije moguće ako

ne poznajemo našu zrakoplovnu prošlost. Ona je vrlo bogata, a prva znanstvena razmatranja mogućnosti ljudskog leta sežu u XVI. stoljeće (Paletin). Hrvatsko je zrakoplovstvo dijelilo sudbinu hrvatske države pa smo tako sudjelovali u zrakoplovstvima državnih integracija u kojima se naša domovina nalazila ili smo kao pojedinci dali doprinos zrakoplovnoj povijesti nekih dalekih naroda. Proučimo li trijezno našu zrakoplovnu prošlost u relaciji s događanjima u svijetu, doznat ćemo koliki su bili dosezi hrvatskih znanstvenika, pionira konstrukcije, proizvodnje, održavanja i eksploatacije letjelica. Upoznat ćemo dosege naših sportskih i vojnih letaća te golem učinak naših vojnih zrakoplovaca bez obzira na to u kojim su vojskama djelovali.

Od samih početaka zrakoplovstva Hrvati teorijski razmatraju problem letenja (Paletin) te daju konkretan doprinos razvoju padobranstva (Vrančić) i balonstva (Domin, Mazarović). Pioniri su konstrukcije upravljivih zračnih brodova i zrakoplovne metalurgije (David Schwarz). Konstruiraju zrakoplove i lete njima u pionirsko doba zrakoplovstva (Penkala, Sarić, Merćep, Prodam), a na natjecanjima postižu vrijedne pobjede i rekorde (Bjelovučić, Klobučar, Novak). Nažalost, ratovi ih nikad nisu zaobilazili pa tako ni oni vođeni u zraku.

Inovatori, utemeljitelji, zapovjednici

Hrvati su bili nositelji priprema zračnih snaga crno-žute monarhije za prvi veliki rat, zapovijedaju njezinom avijacijom (Uzelac) i hidroavijacijom (Klobučar), njezinim borbenim eskadrilama (Stojsavljević, Navratil), daju prve zračne asove (Lasi), upravljaju proizvodnim pogonima, tehnikom i letačkim školama, obučavaju letače i tehničare i održavaju zrakoplove. Neki naši zemljaci rade na konstrukciji najmodernijih njemačkih vojnih zrakoplova toga doba, a istodobno ih pojedinačno nalazimo i u elitnim postrojbama protivničkih vojski.

Udaraju temelje zrakoplovstva kratkotrajne države SHS i zapovije-

daju njezinim borbenim eskadrilama. U doba međuratnog mira, postavljaju temelje avijacije, hidroavijacije i balonstva nove južnoslavenske kraljevine i konstruiraju izvrsne zrakoplove koji pobjeđuju na međunarodnim natjecanjima. Više od dvije trećine letjelica domaće konstrukcije proizvedenih u međuratnoj južnoslavenskoj državi konstruirao je samo jedan čovjek, i on je bio Hrvat (Fizir). U prekomorskim zemljama, naši zemljaci zapovijedaju vojnim zrakoplovstvima ili se ističu kao letači u dalekim ratovima.

■ Šibenčanin Faust Vrančić na portretu iz 1605. godine

U drugom velikom ratu, oni lete u sastavu niza sukobljenih zrakoplovstava. Već početkom rata nad Poljskom i Velikom Britanijom, ruše njemačke avione i daju novog zračnog asa. Lete u travanjskom ratu, ističu se hrabrošću i ruše njemačke i talijanske letjelice nad Beogradom. Potom ginu na strani sila Osovine, lete protiv partizanskih i četničkih snaga, a njihovi bombarderi razaraju Moskvu. Samo nad Sovjetskim Savezom dvadeset i jedan hrvatski lovački pilot stječe naslov zračnog asa. Velik broj zrakoplovaca istodobno djeluje u britanskoj i američkoj te talijanskoj avijaciji. Uskoro će velik broj Hrvata prijeći na stranu zapadnih saveznika pa stoga, prije mnogih (svih) u okupiranoj Europi, postaju prvi letači i zapov-

jednici partizanskih zrakoplovnih postrojbi. Zapovijedaju i lete u partizanskim eskadrilama u sastavu RAF-a ili onima formiranim uz pomoć Sovjetskog Saveza.

Cjeloviti sud i nevjerojatne istine

U stvarnosti, hrvatsku su povijest, pa tako i zrakoplovnu, uvijek pisali stranci pa je iz nje nestao velik dio činjenica, događaja, pa čak i živih ljudi. Danas imamo svoju državu, pa smo dobili priliku i dužnost samostalno interpretirati našu zrakoplovnu povijest. To je potrebno učiniti iz poštovanja prema onima koji su nepravедno zaboravljeni, ali i radi nas samih i naših budućih naraštaja, koji trebaju znati da ishodište zrakoplovstva u Hrvata seže daleko prije 1945. godine i pokojne, nekad nove Jugoslavije. Pritom je neobično važno da napisana povijest hrvatskoga zrakoplovstva bude što bliža istini, ma kakva ona bila, jer samo tako ćemo moći ispravno prosuditi svoje mogućnosti, svoje potrebe, svoje kapacitete i prioritete. Samo je tako moguće izbjeći greške u koracima koje se poslije skupo plaćaju.

Čitajući ove životopise, koje je autor pokušao očistiti od ideoloških predznaka proteklih vremena, čovjek može donijeti cjelovitiji sud i uočiti neke nevjerojatne istine. Primjerice, može se saznati da je peruanski Hrvat Bjelovučić prvi preletio Alpe i da je zapovijedao peruanskim zrakoplovstvom, da je Zagrepčanin David Schwarz izgradio prvi "cepelin", da je Viktor Klobučar ustrojio austrougarsku hidroavijaciju, a Rudolf Fizir konstruirao osamnaest tipova aviona, da su piloti Miroslav Navratil i Raoul Stojsavljević u zračnim borbama tijekom I. svjetskog rata srušili po 10 aviona, a da je osnivač i veliki zapovjednik austrougarskog zrakoplovstva Milan Uzelac bio osnivač dvaju i general triju zrakoplovstava.

Promatrajući djela i pothvate tih ljudi, zapitajmo se nisu li zaslužili da im se imena nađu u povijesnim udžbenicima, i zašto naši aerodromi, zrakoplovna učilišta, trgovi ili ulice ne nose njihova imena. ■

Sam Shepard: Kotrljajuća grmljavina - putni dnevnik s turneje Boba Dylana, Šareni dućan, Koprivnica, 2008.

Glasovita turneja Boba Dylana K (Rolling Thunder Revue), koja se odvijala od jeseni 1975. do početka 1976. godine, zauzima posebno mjesto u povijesti rock glazbe. Dylan i njegova šarolika grupa pratećih glazbenika i bliskih prijatelja (poput Joan Baez, Allena Ginsberga i Ramblin' Jacka Elliota) gotovo su dva mjeseca putovali sjeveroistočnim dijelom Sjedinjenih Država, poznatim kao Nova Engleska. Pisac i glumac Sam Shepard, na Dylanov poziv, pridružio se ekipi kao scenarist planiranog filma o toj turneji. Nažalost, do realizacije filma nikad nije došlo, iako je 1977. od gotovo stotinu sati snimljenog materijala s turneje i naknadno snimljenih igranih scena Bob Dylan osobno režirao film pod nazivom "Renaldo & Clara", koji traje više od četiri sata, pa se zbog duljine nije pojavio u redovitoj filmskoj distribuciji. Zato je, kao trajan i možda najznačajniji dokument o toj turneji, ostao ovaj Shepardov dnevnik - knjiga koju mnogi glazbeni i književni kritičari i danas, više od trideset godina nakon njezina nastanka, smatraju najboljim pisanim zapisom o životu rock glazbenika na koncertnoj turneji. Shepard, kao književnik i rock glazbenik (60-ih je svirao bubnjeve u grupi Holy Modal Rounders), na svjež i zanimljiv način pripovijeda o Dylanu, članovima pratećeg sastava, zajedničkim prijateljima i novim poznanstvima, putovanju po manjim mjestima Nove Engleske, brojnim događajima iza scene, itd. On nije kronološkim redom slijedio tijek zbivanja na turneji, nego je jednostavno zabilježio njemu najdramatičnije trenutke, dopunjujući svoja lucidna zapažanja izjavama iz pjesama i izrascima iz novina. Kad je riječ o ovom izdanju, treba spomenuti i desetke izvrsnih fotografija Kena Regana.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

U2 3-D (kino)

- rock koncert u 3 dimenzije
- trajanje: 85 min
- redatelj: Catherine Owens i Mark Pellington
- distributer: Blitz film&video
- uloge: Bono, The Edge, Adam Clayton, Larry Müllen Jr.

Na ulasku u kino, dobijete naočale. Kad film krene, vaše oko, a još više mozak, nenavikli na osjećaj dubine na platnu, protive se prihvatiti činjenicu da je ispred vas varka. Treća dimenzija ne postoji, ona je samo u vašoj glavi, ali osjećaj je uistinu sjajan. Za razliku od običnih kinopredstava, koje volim gledati iz što veće udaljenosti, 3-D film poželio sam pogledati iz prvih redova. Odabir se pokazao vrlo dobrim. Širina vidnog polja se suzila, pa je osjećaj bio gotovo ravan trodimenzionalnom iz IMAX kina, u kojemu je platno toliko veliko da, ni da želite, ne možete vidjeti ništa osim filma. Za film U2 3-D okupljena je najveća zbirka 3D uređaja, koja je mjesec dana pratila U2 (snimili su više od 100 sati digitalnog 3-D materijala) na turneji po Južnoj Americi, a najviše je snimano u Buenos Airesu. Primjenom ugrađene kontrole kretanja i procesiranja slike u realnom vremenu te uklanjanjem nepravilnosti koje se nisu mogle izbjeći ni u jednom 3-D filmu snimanom analognim filmskim kamerama, 3ality digital proces omogućio je snimanje dinamičnog događaja kakav je nastup U2 na stadionu. Budući da je riječ o rock koncertu, autori su se dobrano potrudili i oko zvuka, pa se u pojedinim trenucima doista osjećate kao dio mase od 90 tisuća ljudi u Buenos Airesu. Taj film se može prikazivati samo u kinima koja raspolažu digitalnom 3-D projekcijskom opremom (i naočalama), a zanimljivo je da iza ove 3-D rock priče stoji National Geographic, koji je svjetski distributer. Na kraju, ipak upozorenje: film je najobičniji rock koncert, koji se nikada ne bi prikazivao u kinu da nije tehnološki eksperiment. Ako ne volite U2 glazbu ili vas ne zanima dokle je stigla 3D tehnologija, bit će vam dosadno i naporno. Bio je ovo moj treći glazbeni odabir zaredom. I samom mi ih je više dosta, pa se od idućeg tjedna okrećem domaćem filmu.

Leon RIZMAUL

Što je sve potrebno da se bude sretan?

Nema sumnje da svako stvorenje želi živjeti zadovoljno i sretno te da svatko traži načina kako to i postići. Zbog toga se sreća traži često na sve strane, za njom se traga posvuda. Često se pritom i ne biraju sredstva. Nije rijedak slučaj da poneki, u potrazi za vlastitom srećom, ne razmišljaju o sreći drugoga pa žele do nje doći i na račun drugoga. A tko bi uopće mogao ponuditi recept za sreću? Mislim da bi osoba koja bi uspjela pronaći takvo što ostala zapamćena po najvećem izumu u povijesti.

Jedan od najuspješnijih načina da se dođe do svoje i tuđe sreće, onoliko koliko je to uopće moguće, ponudio je davno sv. Pavao. Zanimljivo. Pavao je to napisao, a rijetko se tko usudi o tome govoriti i preporučiti taj recept. Piše on: "Složni budite, istu ljubav njegujte, jednodušni, jedne misli budite, nikakvo suparništvo ni umišljenost, nego - u poniznosti jedni druge smatrajte višima od sebe; ne starajte se samo svaki za svoje, nego i za ono što se tiče drugih!"

Lijepo ti to zboriš, dragi Pavle! Ponudio si nešto što za sva vremena može biti izvor sreće; ponudio si, za moj pojam, najbolju formulu, obrazac koji treba ispuniti navedenim - slogom, ljubavlju, jednodušnošću, altruizmom... Bez pretencioznosti da dublje ulazim u analizu ovoga teksta, razmišljam. Sve što je Pavao naveo nekako bi išlo, puno toga moglo bi se "odglumiti", ali "jedni druge smatrajte višima od sebe" - to nikako. Ma kako ćeš to reći ljudima u Crkvi, u politici, u vojsci, na fakultetu, u bolnici...? Kako? Tko će od njih biti spreman na to? Oni su navikli gledati samo prema višima od sebe, ali da one koji su na nižoj funkciji, s manjim činom, s manjom titulom nego što je njihova, smatraju višima od sebe, to je njima nepojmljivo, strano, nelogično. A kad je tako, onda nema ni vlastite sreće niti sreće drugih, onda su sva traženja samo lutanja, onda su sva putovanja bez jasnog cilja, onda cilj ostaje nedostižan.

Poštovana gospodo, dok se ne nađe bolji recept, ovaj Pavlov čini mi se sasvim u redu. Što je još važnije, moguće ga je provesti u djelo. Istina, traži se za to određena promjena. Najprije u odnosu prema drugima. Ne gledati na drugoga kao na suparnika, ne gledati visoka na druga stvorenja, usaditi u svoje srce malo više poniznosti i niže ga od sebe promatrati jednako kao što promatramo one više od sebe. I još štošta. Ali, za početak neka to bude dosta. Ipak, potpune sreće nema. A za količinu koja bi naše srce učinila radosnim, a i drugome bi pomogla da dođe do životnog zadovoljstva, ono navedeno sasvim je dovoljno.

Sretno do sreće!

Žarko RELOTA

27. rujna 1940.

Trojni pakt

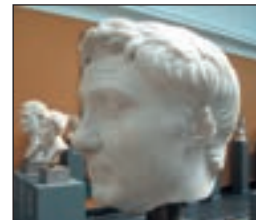
Poslije brze **Hitlerove** pobjede na **Zapadu**, nacistička je diplomacija i formalno uspjela organizirati vojni savez fašističkih sila. U **Berlinu** su se okupili predstavnici **Njemačke, Italije i Japana** te 27. rujna 1940. potpisali **Trojni pakt**, kojim su svijet podijelili na svoje interesne sfere. Bila je predviđena i međusobna pomoć ako koja od ugovornih strana uđe u rat protiv **SAD-a**. Unatoč suprotnim tvrdnjama, pakt je bio i prijetnja **SSSR-u** s kojim je Njemačka tada još održavala dobre odnose i tajni pakt o nenapadanju. Poslije su paktu pridobile neke revanšističke europske zemlje, a nakratko i **Kraljevina Jugoslavija**. Povijesni je kuriozitet da je **Berlin** i **Moskvi** nudio pridruženje paktu, što je **Staljin** prihvatio, ali je komunistički diktator tražio previše ustupaka pa je to odbilo nacističkog diktatora. Imperijalni Japan, zapleten u rat s **Kinom**, dugo se opirao njemačkim ponudama. Tek poslije pada **Francuske** njegov se militaristički vrh odlučio za Trojni pakt. I Japan je, kao i Njemačka, osigurao svoje zaleđe: sa Staljinom je 1941. sklopio pakt o nenapadanju, jedini ugovor kojega se pridržavao do svog sloma.

28. rujna 48. godine pr. Krista

Kraj Pompeja Velikog

U bitki kod **Farsala** rimski državnik i vojskovođa **Gnej Pompej** očekivao je pobjedu, no vještiji je **Cezar** do nogu potukao njegovu vojsku. Kažu da je u Pompejev stožer dojurio neki izbezumljeni časnik, opravdavajući se da je morao ostaviti konja na bojnopolju jer protivnik nezadrživo napreduje. "*Učinio si čast konju, ali si sebi nanio sramotu*", mirno je odgovorio Pompej. Nedugo poslije i sam je pobjegao, najprije na otok **Lezbos**, a zatim u **Egipat**, gdje su ga pri iskrcavanju 28. rujna 48. godine **pr. Krista** izdajnički ubili vojnici njegova štićenika kralja **Ptolomeja**. Pompej je u antičkom **Rimu** stekao naziv **Magnus** ili **Veliki** zbog sjajnih pobjeda nad gusarima, u **Španjolskoj** i u **Pontskom ratu**. Bio je uspješan i u politici, ali poslije raspada trijumvirata, u borbi za apsolutnu vlast, nije bio dorastao Cezarovoj ratnoj vještini i posebice lukavštini. Pompejevu je vlast nad Rimom podupirao **Senat** i sve što je trebao učiniti bilo je proglasiti Cezara odmetnikom. Umjesto da on *baci kocku*, kao što je to učinio suparnik, napustio je sigurni Rim pa su kod Farsala u **Grčkoj** zauvijek nestale njegove legije.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.zvezdarnica.hr

Službena web-stranica **zagrebačke Zvezdarnice** mnogo je bogatija nego što bi bila kad bi služila tek za predstavljanje te stogodišnje ustanove, smještene u glasovitom **Popovu tornju** na zagrebačkom **Gornjem gradu**. Ako vas barem malo zanima astronomija, svakako upišite njihov URL, jer stranica obiluje zanimljivim sadržajima.

Osim što djelatnici predstavljaju svoj svakodnevni rad u službi znanosti, otvoreni su i za **vanjske** interesente, i u tu svrhu organiziraju velik broj tečajeva, projekcija i predavanja. Ponose se i prilično bogatim izdavaštvom, a o svojim aktivnostima obavješćuju u redovnim vijestima. Ako je vani dan, ili je večer oblačna, a željni ste pogleda na zvezdano nebo, kliknite na **Kartu neba**, koju možete **razvlačiti** prema željenom smjeru. Jedini prigovor uputit ćemo siromašnoj fotogaleriji: sigurni smo da bi dosta posjetitelja sited željelo vidjeti atraktivne prikaze nebeskih tijela. U svakom slučaju, ako živite u **Zagrebu** ili ga povremeno posjećujete, navratite i do Zvezdarnice, koja je u večernjim satima dostupna za posjete građana. Tada ćete i sami kroz teleskop, uz stručna objašnjenja, moći upraviti blizak pogled prema zvijezdama...

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Banjalučanin hrvatskih korijena koji je osvojio zlatnu olimpijsku medalju u boksu je:

- A Anton Josipović
- B Marijan Beneš
- C Eduard Blažević

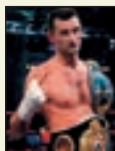

2. Mate Parlov, hrvatska boksačka legenda, rođen je u:

- A Puli
- B Splitu
- C Zadru

3. Naslov europskog profesionalnog prvaka u teškoj kategoriji **Željko Mavrović** je osvojio pobjedom nad:

- A Cliftonom Mitchellom
- B Cristopheom Bizotom
- C Przemyslawom Saletom

4. Boksač **Stipe Drviš** ima nadimak:

- A Spiderman
- B Superman
- C Batman

5. Osim što je vrhunski boksač, **Stjepan Božić** poznat je i kao:

- A plesač
- B akrobat
- C atletičar

Pešanje: -1a 2b-3b-4a-5a

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT®
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

